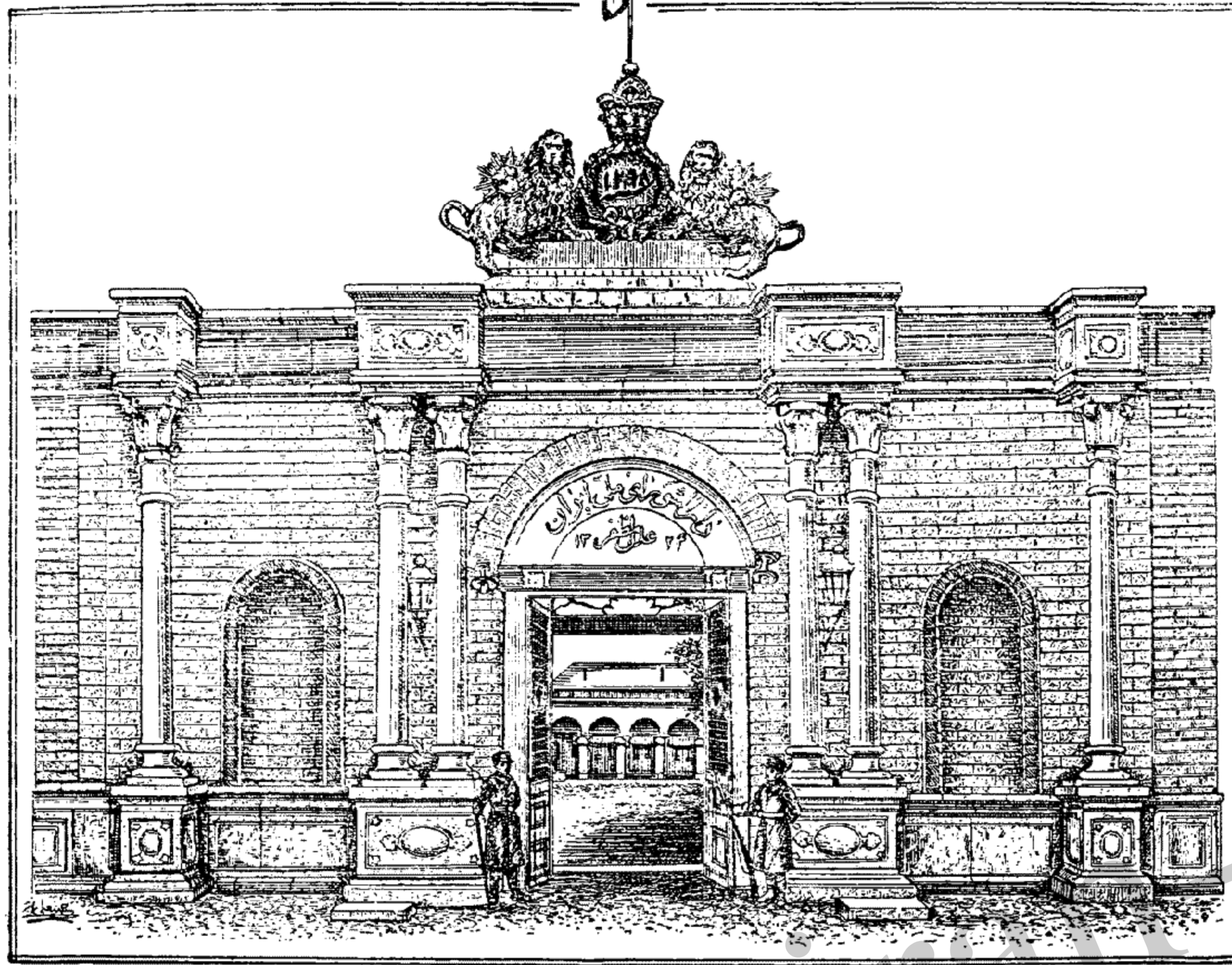

جلسه ۸۰	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره چهل و ششم
تاریخ تاسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یله يكشنبه ۱۳ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق سلخ رمضان ۱۳۴۵	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۱۳ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق سلخ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۱۰

رئیس - نسبت بصورت مجلس اعتراضی هست یا نه؟
(اظهاری نشد)

رئیس - باید برای اطلاع خاطر آقایان عرض کنم

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته
بریاست آقای یزیدیا تشکیل گردید)
و صورت مجلس شب گذشته را آقای نگهبان
قرائت نمودند.

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای زوار از آقای وزیر مالیه راجع با اقدامات امین مالیه ترشیز و جواب آقای وزیر	۹۱۱	۹۱۲
۲	تصویب نمایندگی آقای حاج آقا حسین از زنجان	۹۱۳	
۳	بقیه شور نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به اعتبارات مالی ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ وزارت عدلیه (از ماده ۲ الی ماده ۶)	۹۱۳	۹۳۴

که دیشب سه فقره ماده الحاقیه یکی از طرف آقای شریعت زاده دومی از طرف آقای مدرس و سومی از طرف آقای امیر حسین خان راجع بلائحه تعلیمات عمومی پیشنهاد شده بود چون محبر کمیسیون تشریف نداشتند رأی ایشان خواسته نشد و رأی قطعی گرفته شد. چون بنظر می آید که این ترتیب شاید با نظامنامه مخالف داشته باشد بنا بر این آن رأی که گرفته شد بمنزله رأی قابل توجه محسوب است و آن مواد مراجعه میشود به کمیسیون پس از آن که خبر کمیسیون رسید رأی قطعی گرفته میشود وزیر مالیه - اجازه می فرمائید؟ لایحه ایست راجع تعافیت حق ورودی فقره از گمرک که تقدیم میشود

رئیس - صورت مجلس را فرمودید اعتراضی ندارد؟ (گفته شد - خبر)

رئیس - با قید این اعتراض صورت مجلس تصویب شد آقای حاج آقا رضا رفیع

حاج آقا رضا (رفیع) - راجع صورت جلسه چون حاضر و غائب را معین نکرده بودند خواستم بی رسم علتش چه بوده است؟

رئیس - چون کمیسیون تشکیل نشده بود هنوز تکلیفش معین نشده بعد معین میشود

آقای زوار
زوار - موافقت بکنفر نماینده بدورات در تمام کنیا برای حفظ آسایش ملت است بنده هم در روی همین نظریه به دولت حاضر موافقت کرده هنوز هم موافق هستم. در یکی از جلسات گذشته آقای وزیر مالیه در مقابل اعتراضات حضرت آقای دادگر نماینده محترم قائل بصراحت لهجه شدند و فرمودند که خواست باهم اشاره نشود و آنکسی که متعدي است و رعایا از دست او آسایش ندارند او را معین نمائید.
بنده امشب آمده ام با یک صراحت لهجه با آقای وزیر

مالیه تذکر بدهم که امین مالیه ترشیز غلامحسین خان صالحی با ماهی هشتاد تومان حقوق دو بیست و پنج تاجه تومان در ترشیز مخارج دارد و بیست و پنج نفر را اعاشه میدهد علاوه بر اینها بتصدیق دفاتر نجار محترم ترشیز مبالغی هم بول نقد در آنجا دارد که بنده رسماً و علناً حاضرم ثابت کنم. میخواستم از ایشان امتدعا کنم که به بنده بفرمائید آیا یک اختیار فسخی برای عملیات او قائل شده اند یا اینکه حقیقه اهالی ترشیز بعد از دادن مبالغی مالیات مستقیم و غیر مستقیم و با این فقره فقه و فساد اقتصادی هنوز هم بایستی از ایشان پذیرائی بنمائید البته این انصاف به ترشیز ندارد تقریباً عموم محصلین مالیه در ایالات و ولایات مشغول این شرارها هستند. ولی چون بنده راجع باین مسئله بخصوص از آقای وزیر مالیه سؤال کرده بودم امتدعا میکنم در این موضوع جواب صریح به بنده بفرمائید چون باصراحت و باصراحت لهجه بایشان عرض کردم که: غلامحسین خان صالحی امین مالیه ترشیز متعدي است و مؤکلین بنده که یک قسمت مهم چرخهای کارخانه دولت را بواسطه دسترنج خودشان اداره میکنند آسایش ندارند و نیز از موقع استفاده کرده بحضرت آقای وزیر داخله هم عرض میکنم مادامیکه بنده حاضر شده ام که ماهی صد تومان از جیب خودم بدهم و بانجا حکیم برود علت اینکه اینقدر نامساعدتی میفرمائید چیست؟ بالاخره بنده میخواهم عرض کنم که موافقت من بدورات فقط و فقط بنده آسایش ملت عموماً و مؤکلین خودم خصوصاً خواهد بود.

وزیر مالیه - بنده از صراحت لهجه نماینده محترم نهایت امتنان را دارم و همینطور هم که گفتند معتقد هستم که صراحت لهجه از بهترین چیزهاست ولی البته خودشان هم تصدیق خواهند فرمود که جملات و الفاظ و عبارات همه یک معانی خاصی دارند که رعایت آنها هم لازم است من جمله شرارت. شرارت بطور اطلاق و خاص در مقام لغوی یک مفهوم خارجی دارد که تا آن مفهوم

معلوم نشود گفتنش يك قدری مشکل بنظر میآید اما در باب سؤالی که نماینده محترم راجع بامین مالیه ترشیز فرموده بودند در تاریخ بیست و یکم اسفند از اداره ریاست محترم مجلس شورای ملی مراسله اش نوشته شده در بیست و پنجم همان ماه از اداره مالیه به بنده جوابی داده اند که عین آن را برای ایشان میخوانم و اگر خود بنده تا کنون مبادرت نکرده ام باینکه جواب سؤال ایشان را بدهم برای این بوده است که این جواب را کافی نمیدانستم و بعد از رسیدن این جواب يك تأکیدی کرده ام که تحقیقات تکمیل شود. اما جواب این است: « تلگراف رمزی بمشهد بخاربه شده است که نسبت به قضیه ترشیز و اظهاراتی که راجع بامین مالیه میشود تحقیق و تقییش مخصوصی نموده و فوری تلگراف اطلاع بدهند » این را بنده کافی ندانستم و مجدداً در تعقیب آن تلگراف يك تلگراف دیگری با اداره مالیه مشهد بخاربه کردم و شش روز قبل اطلاع داده اند که مشغول تحقیقات هستیم و بمجرد اینکه تمام شد اطلاع خواهند داد و چون هنوز اطلاع داده نشده است البته بنده نمی توانم جوانی از نفی یا اثبات یا تصدیق و تکذیب بعرض آقایان برسانم.

وزیر داخله - اجازه میفرمائید؟ راجع بموضوع طبیب ترشیز که فرمودند آتش هم این جا بنده عرض کردم بواسطه قلت بودجه صحیه که خودتان مبلغش را میدانید مقدور نبود که بانجا طبیب بفرستیم و خیلی نقاط هست که صحیه ندارد ولی این که فرمودید که خودتان حاضر هستید ماهی صد تومان از جیب خودتان بانجا کمک کنید در اینصورت ما می توانیم بآن نقطه با این مبلغ و مبلغی که در بودجه صحیه داریم يك طبیبی بانجا بفرستیم. ولی البته بحرف تنها هم نمیشود بانجا طبیب بفرستیم و باید حقوق آن طبیب هم معلوم و معین باشد لذا ممکن است جنابعالی يك حواله با اداره مباشرت مرقوم فرمائید و بفرستید به وزارت داخله که ما

بانجا طبیب بفرستیم جمعی از نمایندگان - صحیح است زوار - اولاً آقای وزیر مالیه اعتراض فرمودند باین نسبت شرارتی که بنده داده بامورین مالیه. بنده عرض میکنم که تمام تشکیلات دولت و بالاخره سلطنت و مجلس شورای ملی تمام برای آسایش ملت است و هر کس در لباس بخدود و حقوق ملت تجاوز کند آن آدم شرور است و بنده هم عرض کردم که امین مالیه ترشیز بحقوق مؤکلین من و بخدود آنها تجاوز میکند. یعنی رشوت میگیرد و با جن و مان آنها بازی میکند. و حاضر هم هستم با مثبت ترین اسناد ثابت کنم. آقای وزیر داخله هم عین فرمایش آن شی را تکرار فرمودند. بنده تصور میکنم به اینکه بنده ترك هستم و لطفه آن تركی است فارسی بایشان عرض کرده که من حاضرم بکراه حقوق آنجا را بدهم چون فرمودند در سال ۱۳۰۶ بانجا طبیب میفرستیم بنده عرض کرده ناموقع گذشتن بودجه من حاضرم اگر حکیم بانجا بفرستند حقوقش را بدهم غیر از این نبوده است و حلال هم اقتضای میکنم باینکه باز حقوق یکماهه دو ماهه طبیب را تا زمانی که بودجه صحیه از مجلس نگذرد بدهم و ایشان هم طبیب را راه بیندازند برود و بالاخره اگر بعد از دادن این دو ماه مجلس شورای ملی تصویب نکند يك حکیمی را برای يك ترشیزی که صد و بیست هزار نفر جمعیت دارد و سالی بالغ بر صد و پنجاه هزار تومان مالیات میدهد آنوقت ناچار با آقایان عرض خواهم کرد که حقیقه خیلی بی اضافی است

وزیر داخله - معلوم میشود که جنابعالی فرمائید تا آنکه الان فرمودید پس گرفتید..... زوار - هیچ پس نگرفتم. وزیر داخله - بنده هم عرضی ندارم ولی بنده نمیتوانم با دو بیست تومان یا صد تومان حقوق سرکار يك طبیب بانجا بفرستم و بعد بودجه اش را بتقدیر حواله کنم. رفق میشود يك طبیب را بيك محلی فرستاد که قبلاً

بودجه‌اش آمده باشد مجلس شورای ملی و تصویب رسیده باشد. والا غیر از این نمی‌شود
جمعی از نمایندگان - دستور

رئیس - اعتبارنامه آقای حاج آقا حسین وکیل زنجان مطرح است مخالفی در رد یا نه
آقا سید یعقوب - اجازه می‌فرمائید
رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده در آن شیئی که این را برت قرائت شد برای خاطر يك اطلاعی که به بنده رسیده بود که این حاج آقا حسین رهبر است. چون حاج آقا حسین دواقر بوده است. بعد بنده تحقیق کردم معلوم شد که این آقای حاج آقا حسین یکی از علمای محترم و مبرز زنجان است و آراء و رسم ایشان بوده است این است که بنده قطع نظر از اینکه مخالفت نمی‌کنم چون خیلی صحیح است رأی هم خواهم داد.

رئیس - رأی می‌گیریم بنامندگی آقای حاج آقا حسین از زین آقایانی که تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(غلب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد

بعضی از نمایندگان - دستور

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بوزارت عدلیه از ماده دوم مطرح است

(ماده دوم خبر مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - بوزارت عدلیه اجازه داده میشود مطابق تشخیص وزارت عدلیه حقوق مستخدمین جدید آن وزارت خانه را که در بهمن یا اسفند ۱۳۰۵ استخدام شده‌اند از محل صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۵ وزارت عدلیه بپردازد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم در ماده دوم طور است

که گمان می‌کنم خود آقای وزیر عدلیه هم با بنده هم عقیده باشند چنانچه از بیاناتی که شب گذشته کردند بنده استنباط کردم مخالفت بنده در این است که تشکیلات وزارت عدلیه دو قسم است: يك قسم تشکیلات قضائی است و یکی تشکیلات وزارتی و بودجه اش هم در کمیسیون بودجه بود و ما دیدیم در تشکیلات اداری و وزارتی از قبیل مدیر اداره و مدیر دائره و غیره بنده عقیده ندارم و گمان نمی‌کنم که خود آقای وزیر هم قبول کنند که مطابق تشخیص وزارت عدلیه باشد...

وزیر عدلیه - صحیح است

آقا سید یعقوب - خوب. خودشان هم تصدیق دارند نظر ما این است که رعایت قانون استخدام نسبت بکلیه تشکیلات اداری و وزارتی بشود. نسبت بقوه قضائیه همانطور که می‌فرمائید و آقای باستانی هم عقیده دارند و جدی کنند که باید تشکیلات قضائی چنین باشد. قضائی سیر باشد. گرسنه نباشد. و آن صحبت های دیگری که فرمودند که ایرانی که دو کروار جمعیت ندارد چهار کروار قوه قضائیه تشکیل بدهد. خوب. انشاء الله برای آتی همان خوب است اما نسبت به تشکیلات وزارتی بنده عقیده ندارم که به تشخیص وزارت عدلیه باشد. و خودشان هم حالا قبول فرمودند که مطابق قانون استخدام و در حدود قانون استخدام باید مرتب شود و وقتی قبول فرمودند بنده دیگر عرضی ندارم.

وزیر عدلیه - بنده تصور می‌کنم که لازم نباشد توضیحی در این جا بدهم خودشان تذکر دادند آن قسمتی که راجع بوزارتخانه است البته حقوق شان هم مطابق قانون استخدام است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی می‌گیریم...

آقا سید یعقوب - بنده يك پیشنهادی دارم که بعد

از «اجازه داده میشود» کله «مطابق قانون استخدام» را قبول بفرمایند.

رئیس - (خطاب بوزیر عدلیه) قبول فرمودید که بعد از (اجازه داده میشود) اضافه شود (مطابق قانون استخدام)؟

وزیر عدلیه - عرض کردم اگر آقای آقا سید یعقوب مقصودشان این است که به شخصی که در قسمت کشوری و اداری وزارتخانه هستند مطابق قانون استخدام حقوق داده شود مسئله ایست که بنده هم توضیح دادم و مطلب هم همین است. بنا بر این دیگر لازم نیست این جا پیشنهادی بفرمائید. و اگر هم مقصودشان غیر از حوزه وزارتی و کشوری است که باز همین ترتیب سابق میشود و بنده نمیتوانم موافقت کنم.

یک نفر از نمایندگان - پیشنهاد قرائت شود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده دوم این نوع اصلاح شود:

ماده دوم - بوزارت عدلیه اجازه داده میشود مطابق

قانون استخدام حقوق مستخدمین جدید الی آخر

آقا سید یعقوب - چون آقای وزیر عدلیه را دیدم نظر مساعدی

در این خصوص دارند بنا بر این توضیح زیادی ندادم. حالا

عین عبارت را میخوانم:

در ماده می‌نویسد «بوزارت عدلیه اجازه داده میشود

مطابق تشخیص وزارت عدلیه حقوق مستخدمین جدید آن

وزارتخانه را که در بهمن یا اسفند ۱۳۰۵ استخدام

شده‌اند از محل صرفه جوئیهای ۱۳۰۵ وزارت عدلیه

بپردازد»

اول هم توضیح دادم که تشکیلات دو نوع است یکی

حوزه وزارتی است یکی حوزه قضائی. حوزه وزارتی

بنا بر فرمایش خود آقای وزیر عدلیه مطابق قانون

استخدام است بنده هم آنچه را که پیشنهاد کردم در

روی همین نظر بود. حالا عبارت ناقص است ممکن است

هر جور که نظر بنده تأمین میشود آنطور عبارت را

اصلاح بفرمائید ما فقط میخواهیم در حوزه وزارتی مطابق قانون استخدام باشد و قانون استخدام در تشکیلات اداری مراعات شود.
وزیر عدلیه - مقصود نماینده محترم را عبارت ماده کاملاً تأمین میکند. برای اینکه آقایان در خاطر دارند در اختیاراتی که بوزیر عدلیه دادند ذکر کردند که قانون استخدام قضایه تغییر داده شود و هیچ از قانون استخدام کشوری حرفی زده نشده و قانون استخدام کاملاً بقوت خودش باقی است. و آن قسمت از اجزاء عدلیه که مربوط بقانون استخدام کشوری هستند چه فعلاً و چه بعداً محکوم بهمان قانون خواهند بود. لذا منظور آقایان در ماده تأمین شده و بنده به آقا قبول میدهم که اعضاء کشوری وزارت عدلیه را بهیچوجه کسی خرج از آن قانون نخواهد کرد.

آقا سید یعقوب - در صورتیکه آقایان وزیر عدلیه و وزیر عدلیه فرمودند نظریه بنده تأمین شده است بنده استرداد میکنم.

رئیس - رأی می‌گیریم. ماده دوم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم.

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده سوم - بوزارت عدلیه اجازه داده میشود در حدود اختیارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغی را که در نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به تشخیص وزارت عدلیه بپردازد.

رئیس - آقای باستانی

باستانی - بنده با اینکه با اساس این لایحه کاملاً موافق هستم ولی با ماده سوم از نقطه نظر کمی اعتبارات مالی وزارت عدلیه مخالفم. و طرف مخالفت بنده هم در این جا دولت است نه شخص

وزیر عدلیه برای اینکه همانطوریکه مایک مساعدتها و تقویت هائی از وزیر عدلیه کردیم و حالا هم داریم تأیید و تقویت میکنیم و بعد هم پیشنهادات ایشان را امیدواریم که تصویب کنیم دولت هم که بنایشان مسؤلیت مشترکه دارند میبایستی يك كمك هائی در قسمت اعتبارات مالی بنایشان کرده باشند. مخصوصاً آقای وزیر مالیه. ولی متأسفانه می بینیم اعتبارات مالی وزارت عدلیه همان است که بود: در دوره پنجم مخصوصاً در نظر دارم که يك عده از آقایان نمایندگان يك طرحی پیشنهاد کردند برای توسعه تشکیلات عدلیه های ولایات. و چون آن طرح مشکلاتی داشت آمد در کمیسیون عدلیه و بالاخره نگذشت. و همیشه نمایندگان ولایات مخصوصاً متوجه بودند باینکه تشکیلات عدلیه توسعه پیدا کنند و مردم عموماً چه در شهر های کوچک و چه در شهر های بزرگ بتوانند از تشکیلات قضائی استفاده کنند. متأسفانه بدلائی که قبلاً ذکر شده است دولتهای وقت چندانی توجهی به مؤسسات قضائی در این مملکت نداشته اند مخصوصاً بمؤسسات قضائی ولایات. بعلاوه انحلالهای بیانی هم در این مملکت راجع به تشکیلات قضائی از نقطه نظر اعتبارات مالی پیدا شد و چون عایدی خزانه ما کافی نبود هر وقت می خواستند يك خرجی را تقلیل کنند می رفتند سر بودجه وزارت عدلیه

بکنفر از نمایندگان - همه وزارتخانهها . . .

باساسی - البته يك نواقصی هم تشکیلات سایر وزارتخانهها از قبیل وزارت داخله یا وزارت معارف دارد ولی وزارت عدلیه از ابتداء اعتبار مالیش کم در نظر گرفته شده است و بهمان حال کمی باقی مانده اکنون هم که نظر مجلس و دولت این است که يك اصلاحات اساسی در عدلیه بشود باز بهمان اعتبار متوقف است.

از طرفی هم لازم نیست که بنده توضیح بدهم که اصلاً تشکیلات حکومتی در مملکت يك قسمتش مقدمانی است و نتیجه در عدلیه و در دوایری که منضم بعدلیه

است (از قبیل نظمیه و امنیه که در واقع ضباط عدلیه هستند) باید برای مردم پیدا شود و بالاخره چیزیکه بدرد این مردم می خورد و طرف تماس و ارتباط مستقیم با مردم است همان عدلیه و نظمیه و امنیه است. باقی دیگر تشکیلات مقدمه است از برای تأمینات عمومی در شهرها و بیرون شهرها ملت که محتاج نیست سرباز بدهد. دلتش هم نمیخواهد بدهد. ملت دلتش نمیخواهد مالیات بدهد. بالاخره این مالیاتی را که ما ازش میگیریم. سربازی را که ازش میگیریم. برای حفظ استقلال و بالاخره برای نگهداری و حفظ آسایش جامعه است که ظهور آن آسایش در تشکیلات قضائی و شعب مربوطه دن که نظمیه و امنیه است میباشد. اداره مالیه که شما در فلان ولایت تأسیس می کنید دست بگیر دولت است و در قبل آن دست بده دولت را هم باید تشکیل بدهید یعنی آن چیزی که بمثابة دست استرداد دولت است که عدلیه و نظمیه و امنیه باشد باید در برابر بطور کامل و زیاد تشکیل بشود. متأسفانه در قسمت نظمیه و امنیه و عدلیه آن توجهی که باید بشود نشده است برای آنکه اضافاً ملت درست مقاومت نکرده است که حق خودش را نخواهد در غالب نقاط مملکت هنوز پست امنیه را ترتیب نداده اند الان در مازندران و استراباد و جاهای دیگر با نظمیه نیست یا اگر هست خیلی مختصر و آزارها حقوقهای خیلی کم دارند ماهی پنج شش تومان و همه نظرشان بر مرکز است. بالاخره مرکز که اصلاح شد مثل این است که مملکت اصلاح شده و هیچ توجهی با ایالات و ولایات نمیشود. حالا می بینیم در قسمت تشکیلات قضائی نظریه همان نظریه سابق است. در قسمت بودجه ۱۳۰۵ اعتباری که برای عدلیه منظور شده بود ششصد و هشتاد هزار تومان بود. این مبلغ را بنده دو قسمت کردم: تقریباً در حدود سیصد هزار تومانش مخارج تشکیلات قضائی مرکز بود و بقیه برای تمام ایالات و ولایات معین شده بود. نصف

مرکز نصف سایر ایالات و ولایات. حالا هم که این جانوشته شده است: (بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶) این همان بودجه است که در سنه ۱۳۰۵ دولت آورده است بمجلس و ما بنام ۱۳۰۶ قبول کردیم و همین مبلغ ۶۸۰ هزار تومان است و چیزی اضافه نشده و با نظری که آقای وزیر عدلیه دارند که يك اضافه حقوق کاملی بقضاة داده شود (وحقاً هم همینطور باید باشد) چه بقضاة مرکز چه بقضاة ولایات (البته بتفاوت درجات محاکم و درجات قضاة) این مبلغ بنظر بنده خیلی کم است و وافی با احتیاجات این مملکت در امور قضائی نیست. این سیصد هزار تومان را اگر شما خرج تشکیلات مرکز بکنید بالاخره يك تشکیلاتی می توانید بدهید در حدود همان تشکیلات سابق خودش آنوقت اگر وزارت عدلیه بخواهد يك محکمه انتظامی تأسیس کند اعتبار ندارد و باید ناچاراً از ولایات کسر کنند یا اگر بخواهد يك شعبه به تمیز اضافه کند اعتبار ندارد و باید از اعتبار مخصوص ولایات کسر و خرج مرکز بکنند. و عاقبت دوست دو دست و پنجاه هزار تومان برای تمام ولایات اعتبار مالی باقی می ماند و بنده متحیرم که چطور وزارت عدلیه می تواند با این مبلغ قلیل تمام تأسیسات قضائی ایالات و ولایات این مملکت را تأمین کند. و با اضافه حقوقی که در نظر دارند بقضات بدهند چه کار خواهند کرد؟ و جای این است که ما از دولتی که طرف اعتماد ملت است گله کنیم. و بالاخره دولت هم باید بسهم خودش یا وزیر عدلیه که کسکهای بیشتری کرده باشد. مخصوصاً آقای وزیر مالیه هم که این جا تشریف دارند و الان حضور ندارند طرف کله من هستند. و نمایانم آقایان نمایندگان محترم و همچنین وزیر محترم عدلیه چه فکری می توانند بکنند که اعتبار مالی وزارت عدلیه بیشتر بشود؟ و در آتی که اگر سر و صدائی از اهالی ولایات بلند شد و تقاضای تأسیسات قضائی کردند چه

جوانی به آنها خواهند داد؟ همین ترشیز آقای زوار فردا تلگرافات شکایات و مکاتیب شان خواهد رسید که ما عدلیه می خواهیم و تأسیسات آبرو مندی باید در ترشیز داده شود. آنوقت به وزارت عدلیه مراجعه میشود وزارت عدلیه هم جواب خواهد داد که اعتبارات کافی نیست! بودجه کافی نیست. وزارت عدلیه هم حق خواهد داشت با این اعتباری که حالا ما داریم تصویب میکنیم و بالاخره يك تبعیض بیموردی ما در این جا قائل میشویم بین مرکز و ولایات و در آتی بالاخره آن دو بیست هزار تومان هم که از مرکز اضافه می آید بمصرف تأسیسات قضائی ایالات و ولایات مهمه خواهد رسید. از قبیل استیفاء که در اصفهان و همدان و رشت و جای دیگر بخواهند تأسیس کنند. این اعتبار هم به مصرف آنجاها خواهد رسید و اعتبار برای ولایات کوچک باقی نخواهد ماند. این است که بنده با این اعتبار که خیلی خیلی کم است مخالفم و پیشنهادی هم تهیه شده است و جمعی از رفقا امضاء کرده اند که يك اعتباری در حدود چهار صد هزار تومان به اعتبار وزارت عدلیه اضافه کنند و به مجلس پیشنهاد شود و خواهش میکنم از آقایان نمایندگان موافقت فرمایند که حالا که دولت حاضر نیست ما دولت را مکلف کنیم. مجبور کنیم که هر طور میدانند يك عجز اعتباری برای وزارت عدلیه در آتی نزدیک در نظر بگیرند و پیشنهاد کنند و مجلس را پیدا کنند.

وزیر عدلیه - بنده می بینم که بعضی از آقایان دلشان میخواهد نسبت به هر کس که میخواهد در مقام لایحه مخالف باشد اظهار دلنگی کنند که عجب مخافی است بنده خیلی متشکرم. بجهت اینکه بیادنی که آقای یسائی فرمودند کاملاً با نظری که وزارت عدلیه دارد در قسمت اینکه بالاخره محتاج پول بیشتری است موافق است. البته بنده نمی خواهم از رفقا و همکار های خودم گله داشته باشم. و این قسمتی را که ایشان اظهار کردند بنده هیچ نمی خواهم در این قسمت شرکت کرده

باشم زیرا هیئت دولت راجع بامور عدلیه کمال موافقت را کرده و بطور قطع در آئینده هم خواهد کرد. مسلم است نه بنده فکرم کرده و نه آقایان وزراء همچو تصور میکردند و نه اینکه عملی خواهد بود که ما بیائیم با آن بودجه یعنی بهمن میزان پول که داشتیم همان اندازه محاکم را که سابق داشتیم درست کنیم منتهی با يك اضافه حقوقی که باید باعضاء و کارکنان داد. خیر البته این غیر ممکن است. پس ما که میخواهیم يك تشکیلات درست کنیم و بقاضی بیشتر حقوق بدهیم بالظبطه بایستی يك محلی از برای این کار پیدا کنیم. يك قسمت از این فکر از این راه تأمین شده است که چون يك تغییرات در تشکیلات پیش بینی شده و آن تغییرات يك مختارچی را میگذارد از اینجا ما يك اضافه پیدا میکنیم، يك صرفه جویی پیدا میکنیم، ولی با وجود اینها البته ششصد و هشتاد هزار تومان از برای تأسیس يك عدلیه در ممالک ایران با این وسعتی که مملکت دارد يك چیزی است که عملی نیست منتهی این طور قضیه را در نظر گرفتیم و راه حل یافتیم که عجلتاً برای اینکه کار لنگ نماند و بتوانیم شروع بکار کنیم این مبلغ را آقایان تصویب نمایند که ما شروع بکار بکنیم و بالاخره چه این مبلغ باشد چه يك مبلغ اضافه امروز هم داده شود به وزارت عدلیه در يك روز در تمام ولایات ممکن نیست ما بتوانیم تمام تشکیلاتشان را بدهیم طبعاً اول مرکز تشکیلاتش داده خواهد شد بعد بتدریج ده روز بازده روز و بالاخره نادمه دیگر تمام تشکیلات ایران داده میشود و بالاخره اگر پول هم حاضر باشد ما عسی توانیم این کار را فوراً بکنیم پس این اعتبار و این اختیار را عجلتاً از مجلس نمیخواهیم فقط همان مقدار که احتیاج داریم و لازم داریم میخواهیم تا اینکه هم کار راه افتاده باشد و هم مقصود اصلی که تأسیس عدلیه باحقوق کافی و اشخاص کافی است تأمین شده باشد. البته آقایان اگر این مسئله را که خود دولت در نظر دارند اینرا

میخواهند به يك ترتیبی با يك پیشنهادی مطمئن تر يك کاری کنند مخالفتی از طرف دولت نخواهد بود ولی در هر صورت این مقصود تأمین خواهد شد و انجام خواهد گرفت و ما هم اندازه که مالیه مملکت و آقایان اجازه بدهند خرج خواهیم کرد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

آقا سید یعقوب - مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - در این ماده آقایان يك مذاکراتی فرمودند که حقیقه هیچ موافقی باین جور موافقت نمیکند آقای وزیر عدلیه هم يك موافقتی با آن موافق کردند. بنده حکومت را به مجلس میدهم که این موافقت و مخالفت بود؟ پس بنده از آقایان اکثریت تقاضا میکنم چون این ماده يك ماده ایست که بیش از این محتاج به صحبت کردن است. مخالف و موافقی در اینجا صحبت نکردند این است که بنده عقیده دارم که مذاکرات کافی نیست.

رئیس - رأی گرفته می شود به کافی بودن مذاکرات

آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. آقای طاهری

دکتر طاهری - مخالفت بنده نسبت به این ماده دو قسمت است. يك قسمت راجع به آن چیزی است که آقای یاسائی اظهار کردند که با این نظریه که برای اصلاح عدلیه هست بودجه عدلیه که اعتبارش همان ششصد و هشتاد هزار تومان است که قبلاً هم بوده البته وافی نیست و وزارت عدلیه را در محظور خواهد گذاشت چون این قسمت را آقای یاسائی مشروحاً بیان فرمودند بنده دیگر وقت مجلس را نمیگیرم. قست دیگری که خواستم عرض کنم بیان نظریه است نه مخالفت این است که خاطر مبارک آقایان مسبوق و مستحضر است که قسمت

مهم عایدات بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند، تقریباً ممکن است بگوئیم در ده قسمت نه قسمت و هشت قسمت از تمام بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند و دو یا يك قسمتش را اهالی مرکز یا از عوائد دیگر می دهند اگر چنانچه بخاطر بیابوریم اول مشروطیت بودجه مملکتی هشت میلیون بود و حالا در ۱۳۰۵ بودجه که آمده سی و پنج میلیون و نیم است. هفتاد و يك کرور است این مبلغ گراف که در مدت مشروطیت اضافه شده (و باید هم اضافه شود زیرا ملت هر قدر تموی و ترقی کند باید مخارجش هم زیادتر بشود) باید اهالی ولایات و ایالات بدهند پس باید حقاً از این تأسیسات که در نتیجه دادن این پولها پیدا میشود آنها هم بهره مند شوند. به بودجه مملکتی که نگاه میکنیم تقریباً نصف هر بودجه اختصاص مرکز و نصف آن اختصاص به ولایات دارد. هر وقت پولی باید داده شود اهالی ایالات و ولایات باید بدهند. هر وقت يك کسر و نقصانی پیدا شود اول متوجه اهالی ایالات و ولایات می شود. در سنه ۱۳۰۴ دوره پنجم از اعتبار عدلیه بیست هزار تومان کسر شد و فوراً بعنوان کسر بودجه دوازده محکمه در ولایات منحل کردیم بدون اینکه به مرکز دست بزنیم در صورتیکه بودجه اهالی ولایات میدادند ولی بعنوان اینکه بیست هزار تومان کسر بودجه شد دوازده محکمه از ولایات کسر شد. حالا که بودجه عدلیه به اختیار آقای وزیر عدلیه قرار داده می شود و این اعتباری که برای وزارت عدلیه هست صرفاً به اختیار وزارت عدلیه واگذار می شود و دیگر بودجه به مجلس نمی آید در این ماده چیزی که تضمین کند تشکیل عدلیه های ایالات و ولایات را پیدا نمی شود. ممکن است برای احتیاج مبرمی که برای توسعه تشکیلات در مرکز پیدای شود اعتباراتی که در بوجه موجوده برای ایالات و ولایات منظور شده يك قسمتش صرف مرکز شود گرچه وزیر محترم کنونی اطمینان میدهند که اینطور نمی شود معذک نظر به سوابقی که بوده بنده معتقدم

که در این ماده يك تضمینی بشود که نسبت باعتبارات ایالات و ولایات دیگر دست تعدی از طرف وزارتخانه دراز نشود در این موضوع هم يك پیشنهادی عرض کرده ام. وزیر عدلیه - بنده وارد در قسمت مقدماتی استدلال نموده محترم نمیشوم. که عایدات مملکت را اغلب ولایات میدهند و باید فکر آنچه ها بود و همه اش فکر مرکز نباید بود. چون بالاخره ایشان کاملاً تصدیق دارند که مملکت یکی است همه با هم بایستی کمک بکنند و همه با هم بخونی زندگی کنند. از این راه بنده نمیخواهم تصدیق کرده باشم که چون قسمت عمده عایدات از ولایات می رسد بنا بر این باید از برای ولایات عدلیه درست کرد خیر عقیده بنده این نیست. عقیده بنده این است که چون همه اهل این مملکت هستیم باید برای همه مملکت تشکیلات قضائی ایجاد کرد و در تمام نقاط مملکت باید سعی کرد که قضای در دسترس مردم باشد. حالا صحبت در این است که به چه شکل این فکر را تأمین کنیم که بالاخره از يك راه دیگری با اساس کار امروز مان مصادمه پیدا نکنند. ما الان يك تشکیلاتی را که داشتیم تکلی منحل کردیم آقایان عجله دارند که بکطوری شود که تشکیلات در همه جا باشد ولی بقدری طول می دهند، بقدری گفتگو و مذاکره می شود، بقدری تأمین وسائل در نظر گرفته میشود که آنوقت کار ما شبیه بهمان کاری می شود که عرض کردم دو سال کار می کنیم که بازده روز مهلت بگیریم. اگر تشکیلات مرکز داده شود و در این بین لواج دیگری بیابوریم و از برای هر جا که کسر داریم بالاخره از يك جائی محل او را بزنیم گمان میکنم خیلی بهتر باشد و الا این استدلالی که میفرمایند (بنده حالا میشکافم) اگر میخواهند بفرمایند که ما بیائیم اینطور مثلاً بنویسیم که بودجه مرکز از این ۶۸۰ هزار تومان بیش از آنچه که بوده است نباید باشد؟....

دکتر طاهری - اینطور عرض نکردم.

وزیر عدلیه - همه طرق را عرض می کنم چون فرمودید دست تجاوز از تصرف عدالتخانه مرادزی به عدلیه ولایات دراز نشود. یعنی اینکه اگر بنا شد این کار را بکنیم يك مقدری از این اعتبار پیش از آنچه اعتبار مرکز در سابق بود صرف مرکز خواهد شد و از اعتبار ولایات کسر خواهد آمد. معنی این عبارت این است که بالاخره اگر میخواهیم دیگر پولی پیدا نکنیم و خرجی نکنیم نتیجه عملی این میشود که مقداری از اعتبار ولایات صرف مرکز میشود ولایات يك مقدری از عدلیه میماند. ولی خیر عرض کرده ام مقصود نیست باز هم تکرار می کنم این مقصود نیست بعلاوه اگر نخواهند این تأمین را بکنند يك تبصره دیگری هم باید اضافه کنند که بودجه هر محلی از ولایات باید تغییر نکند. آنوقت نتیجه چه میشود؟ نتیجه این میشود که بودجه گاو بگن باید همان باشد. کاشان بزدا همه جا باید همانطور بماند. یعنی درست بر کردیم بهمان صورت سابق بهمان پولها چون آنوقت دلیل ندارد که ما را تبصره از کاشان مثلاً بگیریم خرج بزد بکنیم بنده در اینصورت هیچ راهی نمی بینم و از آقایان استدعا می کنم که موافقت فرمایند و بگذارند این ماده بگذرد. و بالاخره بنده اینجا پنهان نمی کنم و از حالا آقایان عرض می کنم که این ۶۸۰ هزار تومان برای عدلیه کافی نیست. این چیزی نیست که حالا خیال کنید بنده عرض می کنم پس فردا می آیم يك چیز دیگر را میخواهم ولی قبل از اینکه يك بن ترتیبی در کار پیدا شود آقایان اجازه بدهند این کار بگذرد و بنده اطمینان میدهم که در يك مدت کمی در يك مدتی که میشود گفت کمتر از آن نمیشود پس از تشکیل عدلیه مرکز عدلیه های ولایات هم فتوح خواهد شد. ما هم آنچه را که سر داریم می آیم و می خواهیم و درست می کنیم. اما اگر بنا باشد از راه این پیشنهادات هی نخواهند اسباب تاخیر فراهم شود و طول بکشد نتیجه چه خواهد شد و چه خواهد

بود؟ بنده در اصلش موافق با آقایان و نمیشود موافق نباشم. این چه تصویری است که میفرمائید؟ چگونه ممکن است که فرض کرد که میخواهند يك عدلیه درست کنند که يك مرثی را اداره کند و سه چهار نقطه دیگر را این معقول نیست. ولی اگر آقایان موافقت فرمایند که بود تر این کار بگذرد زود تر به مقصود خودشان که می خواهند عدلیه های ولایات افتتاح شود خواهند رسید اما اگر چنانچه این شود که هی پیشنهاد بکنیم بنده که بد بختانه متوسلیم بن پیشنهادان را قبول کنم و تا چارم مقصودت کنم. امشب هم میگذرد. بعد چند روز تعطیل خواهد بود و نورمبه لایدا از سر میگیریم و بالاخره به تکلیف بنده معلوم شده است نه تکلیف مردم آقایان خودشان خبر دارند که کم کم در ولایات این مسئله تولید رحمت کرده در ولایات هیچ تشکیلات قضائی نداریم و بالاخره مردم تمیذند. کجا رجوع بکنند و شاید مقاماتی که نباید مداخله در این امور بکنند مداخله می کنند. خوب. این ها موکلین شما هستند. اهالی همین میباشند بعد زودتر آنها را راحت کرد. بچه وسیله؟ وسیله این است و جز این نیست با واقعاً راستی، راستی از روی قلب و از روی دل. بیائید موافقت کنید همان طور که روز اول موافقت کردید یا اگر نمیخواهید بنده عرض می کنم اصراری ندارم و حق هم ندارم اصرار کنم اگر اصرار می کنم از برای این است که خواستم يك کاری در این ملک بشود و بالاخره تا آن درجه آخر سعی کنم که آن مقصود تأمین شود. ولی اگر دیدم که واقعاً هر کسی بهر عنوان و هر دفعه به يك صورت يك پیشنهادی، يك تبصره يك ماده الحاقیه بابه يك عنوان دیگری می آید حذر کار را میگیرد آنوقت که بنده فهمیدم جلوی کار را میگیرند ملک را که معطل نخواهم کرد. پس يك کاری بکنید که زود تر معلوم شود یا بگویند اشتباه کردم عدلیه اینجوری نمیشوایم. عدلیه اینجوری نمیشوایم والا عرض کردم از یک دست دادن و از دست

دیگر پس گرفتن بشود را سخوت نمیگذاردند. جمعی از نمایندگان - مذکرت کافی است. رئیس - پیشنهاد آقای دادگر قرائت میشود. (شرح آتی خوانده شد)

ماده ۳ - بشرح ذیل پیشنهاد میشود: وزارت عدلیه اجازه داده می شود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای سال ۱۳۰۶ مالی را که در نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی می شود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به اشخاص وزارت عدلیه بپردازند. و نیز وزارت عدلیه مجاز است از محل اضافه عایدت ۱۳۰۵ يك صد هزار تومان برای تشکیلات وزارت عدلیه بر بودجه ۱۳۰۶ پیشنهاد میشود. و با تصویب بودجه تفصیلی وزارت عدلیه پیشه و از درآمد بودجه ۱۳۰۵ عدلیه را اضافه صد هزار تومان که جمعاً هفتصد و هشتاد هزار تومان خواهد شد همه همه به وزارت عدلیه پرداخت نماید.

رئیس - این قسمت خیر و نظامنامه مخالف است قسمت اول چون لفظ پیشنهاد دردمی شود رأی گرفت دو پیشنهاد دیگر هم در اینموضوع رسیده است آنها هم قرائت میشود بعد آقایان توضیح بدهند و رأی میگیریم (شرح آتی قرائت شد)

تبصره ذیل را به ماده سوه پیشنهاد می کنیم. تبصره - وزارت عدلیه مکلف است برای توسعه تشکیلات عدلیه ولایات معادل چهار صد هزار تومان علاوه بر اعتبار ۱۳۰۵ وزارت عدلیه محلی تهیه و در بودجه ۱۳۰۶ آن وزارتخانه علاوه پیشنهاد نماید. عراقی - محمود رضا - ملک مدنی - نظامی - سید کاظم رئیس - آقای دادگر

دادگر - بنده احوال میدهم خطم خوانا نبوده خوب قرائت نشده چون هر کسی خط خودش را بهتر می تواند بخواند اجازه میفرمائید خودم پیشنهاد را

قرائت نمیم:

به وزارت عدلیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مالی را که در نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به اشخاص وزارت عدلیه بپردازند. و نیز وزارت عدلیه مجاز است از محل اضافه عایدت ۱۳۰۵ يك صد هزار تومان برای تشکیلات وزارت عدلیه بر بودجه ۱۳۰۶ پیشنهاد میشود. و با تصویب بودجه تفصیلی وزارت عدلیه پیشه و از درآمد بودجه ۱۳۰۵ عدلیه را اضافه صد هزار تومان که جمعاً هفتصد و هشتاد هزار تومان خواهد شد همه همه به وزارت عدلیه پرداخت نماید.

عرض کنم که نظر بنده از اینجاست است اینجا توضیح دادند و غالب اعتراضات هم از این حیث بود و نظر آقای وزیر عدلیه هم این بود و کردار هم اینجا توضیح دادند که مقصود این نیست که وزارت عدلیه را در همین حدودی که بوده است تشکیل کنند. نظر توسعه و اضافه حقوق دارند. در نظر دارند قضائی را طوری کافی کنند که محتاج به تشبث و تدارک از محل های دیگر نباشد. این طرز فکرشان است. و از طرف دیگر غالباً شکایت میشد (سی نمیکفت تشکیلات عدلیه زیاد است) و میگفتند که تشکیلات عدلیه کم است و باید توسعه پیدا کند. این دو مقدمه به بنده حالی میکند که وزارت عدلیه باید بر بودجه اش افزود شود. خوب حالا آقای وزیر عدلیه يك اعتباری در حدود ۶۸۰ هزار تومان میگیرند و او را میخواهند در مرحله اولی از طهران بوقع اجراء و عمل بگذارند این هیچ گفتگو ندارد باید از آن سیصد هزار تومان اعتبار مرکز بلائز برود این اضافه را از کجا باید بیاورند؟ از بودجه عدلیه ولایات (این تشخیص را وکلای ولایات باید بدهند) آن وقت بودجه ولایات بماند برای آینده بنا بر این باید عجزاناً يك چاره جوئی کرد بنده با منطق آقای وزیر عدلیه هم

موافق هستم اما اینکه گفته شد موافقت یا مخالفت میانند بالاخره موافقت با مملکت است ناشخص نیست، آقای باسائی بك وکیل صریحی هستند. باید بوزارت عدلیه توسعه داد و او را قادر کرد که آن نوع اعتراضی که عامه بروضعیات عدلیه دارند جبران شود. آقای وزیر عدلیه این مطلب را تشخیص کرده اند. اختیاراتی هم بایشان داده شده و ایشان هم آن کسی هستند که این کار را بعهده گرفته اند و پول میخواهند و بالاخره با امساک و تقلیل در مصرف هم نمیشود يك کار چنین عظیمی را کرد و این کار جای اینها دارد که بگذرد توسعه بر بودجه اش داده شود. در ماده چهارم صد هزار تومان پیش بینی شده برای ساختمان عدلیه. این بعقیده بنده چیز خوبی است چون بنای عدلیه باید در متداعین نافذ باشد و يك حیاط کثیف با يك شکل نامطلوب، غالباً آن رعب و هراسی که باید در متداعین داشته باشد ندارد.

کازرون - یعنی ولایات.

دادگر - عموماً ولی حالا ممکن است که این فکر را تحت مرتبه مؤخر بگذاریم. این فکر بنده است که این صد هزار تومان را که برای بنا میخواهند و تشبث و اقدام هم دارند که پول برای این کار پیدا کنند خوب است ترتیب حقوق را مقدم بنارند و بنا را مؤخر. حالا ما این ماده چهارم را ادغام کردیم و داخل در ماده سوم کردیم و گفتیم که این صد هزار تومان با آن صرفه جوئیهایی که گفتیم از نقطه نظر تدریج تشکیل پیدا خواهد شد اینها را در می هم بگذارند و جمعاً بشود صد و پنجاه هزار تومان یا صد و هشتاد هزار تومان و این مبلغ وسیله توانائی آقای وزیر عدلیه باشد در توسعه حقوقی که یکی از شرایط اصلاح تشخیص کرده اند. آن نظری را هم که آقای رئیس فرمودند که مخالف با نظامنامه است آنهم گمان میکنم با افزودن اینکه پیشنهاد مجلس بکنند درست خواهد شد قبلاً هم دولت بيك شکل دیگری رضایت برداخت این صد هزار تومان را داده است نهایت ما طرز خرجش

را عوض میکنیم. بعلاوه هر قانونی متضمن يك مخارجی هم هست حالا در این موضوع هر فکری هست بنده انتقاد نمیکم ولی فکر بنده این است که این ماده طوری تنظیم شود که آقای وزیر عدلیه از حقوق ولایات برندارند و بمرکز بفرزایند و هر دو کار را توأمأ بتوانند بکنند صد و پنجاه هزار تومان اضافه داشته باشند که نصف آنرا بر تشکیلات مرکز و نصف آنرا بر تشکیلات ولایات فعلاً بفرزایند. تا آن تبصره هم که آقای باسائی در ضمن مذاکره شان فرمودند مخالف نیستم برای اینکه این صد و پنجاه هزار تومان را هم کافی برای مقصود میدانم این بودجه توضیحات بنده و بنده خیال میکنم که اقتضا دارد ما این مساعدت را بکنیم آنوقت نگرانی وکلای ولایات هم طبعاً رفع میشود و نظر واحد خواهیم داشت و این قضیه بدون اشکال رفع میشود.

شیروانی (مخبر کمیسیون بودجه) - عرض کنم در مسائل اگر ما جنبه افراط و تفریط را تعقیب نکنیم البته بهتر خواهد بود و ممکن است به نتیجه هم برسیم بنده خودم از اشخاصی هستم (آقای کازرونی و سایر رفقا هم اطلاع دارند) که همیشه طرفدار حفظ حقوق تمام مملکت و ولایات نسبت بمرکز بودم حالا هم این عقیده را دارم ولی بالاخره این فکر را ما نباید اینقدر توسعه بدهیم تا برود روی ملوک الطوائفی همه جا مملکت است طهران، بوشهر، اصفهان، همه جا یکی است و باید حقوقشان هم مساویاً رعایت شود ولی بعنوان اینکه نخواهیم متصل سنگ ولایات را بسینه زنیم. بالاخره میترسم کم کم جنبه افراط را پیدا کند و يك معایبی هم داشته باشد. اساساً لازم است بنده در این ماده چون در کمیسیون بودجه در اطراف آن خیلی صحبت شده بیشتر توضیح بدهم شاید رفع نگرانی همه رفقا بشود این ماده در حقیقت دست وزارت عدلیه را باز میکند برای اینکه بتواند تمام تشکیلاتی را که در نظر دارد در تمام مملکت شروع کند یعنی دست او از نقطه نظر

بودجه باز باشد که تمام تشکیلات را بکمرته بدهد. این در حقیقت عین همان منظور و مقصودی است که آقای طاهری و آقای باسائی و سایر رفقا دارند. غیر از این اگر ما نخواهیم بکنیم وزارت عدلیه نمیتواند آن تشکیلات وسیع را که باید در تمام مملکت بدهد در دفعه واحد بدهد. باید مطابق توانائی بودجه یعنی بودجه فعلی که تصد و هشتاد هزار تومان است به هر جا که میرسد يك تشکیلاتی بدهد و قتیکه ما این اجازه را دادیم و بودجه یکماهه این تشکیلات معلوم شد میفهمیم در آخر سال ۱۳۰۶ چقدر کسر داریم. در حقیقت ما از مدت سان کسر میآوریم بودجه فعلی ممکن است شش ماه هفت ماه، هشت ماه، بودجه وزارت عدلیه را تأمین کند چهار ماه، پنج ماه، شش ماه از آخر سال ما کم میآوریم. البته بهتر این بود که آقای وزیر عدلیه تمام تشکیلات را در نظر گرفته باشند که ما بدانیم چقدر میشود ولی در عین حال این را هم باید فکر کرد که در يك مدت کمی تمام امور را نمیشود يك مرتبه انجام داد. هم قوانین را نوشت، هم تشکیلاتش را داد، هم بودجه اش را نوشت، اینها بالاخره زمان میخواهد، مدت میخواهد، اسباب میخواهد، اسباب هم یکی بودجه است و پول. در عین حال بنده تصور میکنم که برای تأمین فکر وکلای ولایات مخصوصاً آقای زعیم و يك عدد از رفقا که در خارج مجلس در این باب مذاکره میکردیم و بالاخره خود بنده هم که اغلب آقایان میدانند از نقطه نظر خبری نمیخواهم دفاع کنم و بالاخره معتقدم که بایستی طوری باشد که بنده هم مطمئن شوم، و باید يك نامینی را فائل شویم برای آبه ولایات معهداً بنده خواستم از نماینده محترم آقای دادگر تقاضا کنم که چون يك قدری پیشنهادشان مخلوط و آخراش هم همانطور که مقام ریاست فرمودند تند است یعنی نزدیک است که مخالف نظامنامه باشد و پیشنهادی که آقای باسائی و عده از آقایان فرموده اند و دولت

را مکلف میکند باینکه تهیه محل کند و بعد از تهیه محل بودجه آخر سال ۱۳۰۶ را که از مدت کسر میآوریم تعیین کند و مجلس شورای ملی پیشنهاد کند مجلس هم که رأی داد صورت خرج پیدا میکند، آن وقت آنرا دولت پیشنهاد کرده است و ما هم تصویب میکنیم بنا بر این آن پیشنهاد نسبتاً بعقیده بنده رسید بهتر باشد ایشان هم موافقت بفرمایند، چون ماده بعد را نمیشود موکول بنظر حضرتعالی کرد زیرا صد هزار تومان راجع به بنا نیست و امروز يك تشکیلات را که میدهند اسباب میخواهد، وسائل میخواهد، همه چیز میخواهد يك قسمتش هم بنا است که باید يك تعمیراتی بکنند. این است که بنده از ایشان تقاضا میکنم که پیشنهاد آقای باسائی و سایر آقایان موافقت بفرمایند بنده هم ممکن است از طرف کمیسیون موافقت کنم ولی این پیشنهاد را نمیتوانم قبول کنم.

دادگر - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دادگر - عرض کنم بنده نظری ندارم در طرز اینکه چطور افزوده شود بنده نظرم این بود که يك توسعه باشد حالا آن تبصره اگر این نظر را تأمین میکند بنده اصراری ندارم و بالاخره با آن تبصره موافقت کنیم.

رئیس - آقای باسائی

باسائی - این تبصره که پیشنهاد و تقدیم شده است محتاج بتوضیح زیادی نیست چون مذاکرانی که شده در اطراف همین تبصره بود چیزی که بنده میخواهم تکرار کنم این است که دولتهای وقت چندان توجهی بتوسعه تشکیلات قضائی در گذشته نکرده اند و در آتیه هم معلوم نیست وزرای مالیه دولتهای وقت آن موافقتهایی که ما وکلای ولایات دلمان میخواهد در قسمت بودجه عدلیه بکنند بالاخره این فکر را خود مجلس باید بکند در دوره پنجم بنده نظر دارم که يك وقتی در کمیسیون عدلیه خدمت آقای مشیر الدوله مذاکره میکردیم که

چه باید کرد که دولتها حاضر شوند « توسعه تشکیلات عدلیه در ولایات موافقت کنند و هی برای هر موضوع جزئی خرجهایی پیشنهاد نکنند از آنطرف مثلاً در بندر ننگه و بندر عباسی که میخواهند عدلیه تأسیس شود میگویند بودجه نیست در صورتیکه آنجا سرحدات و عدلیه میخواهد علی ای حال ما مخصوصاً بابتی در سرحدات که در انظار خرجیهها است نشان بدهیم که ما عدلیه خوب داریم عدلیه خوب هم یول میخواهد ایشان گفتند که اصلاً ما باید بودجه قوه قضائیه را مستقلاً و بیک طرز خاصی از طرف مجلس شورای ملی تهیه کنیم و بدوات بگیریم که بودجه عدلیه ما این است و کم و زیاد نباید بشود و هر روز عدلیه را برای کمی عایدات نباید منحل کرد که اگر نکسی در عایدات پیدا شد بروند سراغ سایر تشکیلات مملکتی نه قسمت قضائی و خرده خرده بنده فکر کردم و می بینم حالا هم که میخواهیم بیک اصلاحات اساسی در کار عدلیه بکنیم باز در قسمت یول و اعتبار مالی دولت آن مساعدتی را که لازم است نمیکند بنا بر این ما این پیشنهاد را تهیه کردیم که دولت مکلف و ناگزیر است در حدود چهار صد هزار تومان اعتبار برای تشکیلات عدلیه های ولایات در آتیه بمجلس پیشنهاد نکنند و ما هم موافقت کنیم و رأی بدهیم و توضیحات دیگری هم که لازم داشت قبلادادم.

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان (بیات) - بنده در قسمت این نبره که پیشنهاد شده است میدانم چه صورتی پیدا خواهد کرد، مطابق ماده ۶۵ نظامنامه مجلس نمیتواند اضافه خرجی را پیشنهاد کند چه برای حقوق و چه برای تأسیسات هیچوجه من الوجوه مجلس نمیتواند بیک اضافه خرجی را در لایحه بودجه پیشنهاد کند. اگر ما در این پیشنهاد نظر داشته باشیم که عملی شود و دولت بموقع عمل بگذارد که گمان میکنم بواسطه آن اشکال صورت وقوع پیدا نخواهد کرد و اگر بخواهیم اسباب دلخوشی باشد چهار صد هزار تومان که

سهل است پنج کروار و پنج میلیون هم ممکن است نوشت و دلخوشی داشته باشیم که با این پیشنهاد ما دارای عدلیه در ایالات و ولایات خواهیم شد. بنده این را هیچ مؤثر نمی بینم و از آن جنبه که ماده تصت و پنج جلوگیری میکند ما نمیتوانیم بعنوان اینکه پیشنهاد خرج را دولت باید بدهد این پیشنهاد را قبول کنیم و از طرف دیگر هم وقتی آن از درش نباشد آنوقت بیک چیز لغوی میشود. بنا بر این اگر نظرهائی هم باشد خوب است بموقع خودش اقدام بکنیم نه در لایحه بودجه. ممکن است بطرق دیگری که نظامنامه و قوانین بنا اجازه میدهند از آن طریقها اقدام کنیم که اثر داشته باشد و الا این طرز بعقیده بنده بی اثر است و از جهة نظامنامه مانع دارد و هیچوقت نباید قانون را ما بیک طوری بنویسیم که در حقیقت بی اثر بماند و بعد بموقع اجرا گذاشته نشود.

رئیس - آقای غنبر

غنبر - اولاً چون در این پیشنهاد ذکر شده است که دولت باید قبلاً تهیه محل کند بعد هم بیاورد بمجلس و این اعتبار را از تصویب مجلس بگذرانند این بیک چیز خیلی واضح و مسلمی است که پیشنهاد خرج نیست اماموضوع اینکه فرمودند (اگر محل نباشد) این را بنده که میخواهم از طرف کمیسیون قبول کنم قبلاً خودم تحقیقاتی در این باب کرده ام و آن این است که بیک اضافتی در بودجه ۱۳۰۵ ماداشته ایم یعنی بیک اضافه عایدات و بیک صرفه جوئیهایی. بیک قسمت از اینها هنوز معلوم نیست که اضافات مسلم است یا نیست چرا؟ برای اینکه هنوز بیک مخارجی در پیش دارند که پرداخته نشده ولی در هر صورت بیک اضافه عایدی ما داشته ایم. بیک اضافه عایدی که در سنه ۱۳۰۶ هم خواهیم داشت، چون این اضافه عایدی ها بیک اضافه آنی نبوده، اضافه عایدات جاری بوده است، اضافه عایدات گمرک بوده است، اضافه عایدات محلی نفت

بوده است، از مالیات مستقیم بوده است که حالا ظاهر شده و کم کم معلوم شده ما اضافه عایدی داریم همینطور بیک مالیاتهایی بوده که سابقاً گرفته نمیشده از بیک اشخاصی و الان گرفته میشود، روی هم رفته بیک اضافه عایدات و صرفه جوئیهایی ما داشته ایم که ممکن است همانطور که گفته شد ما در آتیه بیک محلی برایش در نظر بگیریم و خرج کنیم.

مدرس - اضافات برای سرمایه بانگ معین شده مخبر - در سنه ۱۳۰۶ که مسلم ما معدول چهارصد هزار تومان اضافه داریم بلکه از این مبلغ هم بیشتر است و چندین برابر این مبلغ است.

مدرس - آن هم مال بانک است. مخبر - پس دولت میتواند از آن محل بیک پیشنهادی بکند وقتی هم دولت پیشنهاد کرد بمجلس و تصویب شد دیگر گفتگویی نیست. راجع بانگ هم که آقای مدرس فرمودند ما تا ۱۳۰۵ را در نظر گرفتیم. مال ۱۳۰۶ را در نظر نداریم. در هر صورت ما ها که بولایات علاقه مندیم و بتوسعه قوه قضائیه علاقه مندیم دولت را مکلف می کنیم که محلی در نظر بگیرد و بمجلس پیشنهاد بکند بنا بر این بنده چون این پیشنهاد را در خارج هم دیده قبول میکنم

آقا سید یعقوب - کی ما این را در بینم! از خلاف ماده تصت و پنجم است! آقای رئیس استدعا میکنم توجه فرمائید من دارم حقه میشوم

رئیس - راجع به پیشنهاد صراحت ندارد.

مدرس - اضافه ۱۳۰۶ هم گمان این است مال بانک بود.

رئیس - چون بصره است این را بعد رأی بگیریم عجله اصلاحاتی که راجع بخود ماده شده است مقدم است پیشنهاد آقای مدرس قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده سوم بجای لفظ تشخیص

وزارت عدلیه نوشته شود مطابق اشلی که بتصویب مجلس شورای ملی خواهد رسید

مدرس - عرض میشود که هم در ماده واحده و هم در این مواد شاید بعضی چیزها، بنظر من خوب نبود ولیکن مخالفت نکرده، لا آن چیزهایی که بعقیده بنده آن رنگ و بون میخورد آنرا مجبوراً اظهار کنیم. مجلس شورای ملی از سبب آش خوردن بیک گشت دارد و آن این است که هر پولی که زمرده میخواهند بگیرند باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد هر چند هم خرج بشود آن هم باید بتصویب مجلس شورای ملی باشد. آن عتی که آقای وزیر عدلیه در صلاح عدلیه فرمودند که حقوق کم است بنده هم تصدیق می کنم شاید حقوق باید زیاد شود ولی هیچ لزومی ندارد که آن زودی مطابق نظر خود وزیر عدلیه باشد. شلی ترتیب بدهند، آن مثل سابقی که در وزارت عدلیه بود خوب نبود؟ کم بود؟ بد بود؟ بیک اشلی ترتیب بدهند موافق آنچه بنظرشان مدخلیت در اصلاحات دارد. درجه اول چهل و پنج تن بودند. صد و پنج تومان بکنند درجه دوم را دویست تومان بکنند و آن اشلی را تقدیم بمجلس شورای ملی کنند و بعد از آنکه مجلس شورای ملی تصویب کرد بموقع اجرا بگذرانند. بلکه عقیده بنده این است که بنظر وزیر عدلیه دادن مضر باصلاح است زیرا اگر پول بنظر شخص شد از باب توقعش و مزاحمتش زیادتر خواهد شد و این مفید بان نظر نیست اما اگر مجلس اشلی را تغییر داد، بیک اشلی قضات داشتند، مجلس تفسیر داد و زیاد کرد، آنوقت وزیر عدلیه بموقع اجرا میگذارد، این هم قانون است، هم اساسی است، هم مجلس شورای ملی بوظیفه اش رفتار کرده است، وزیر عدلیه هم مورد نزاحم و توقعانی که شاید تخیل به پیشرفت کارش باشد نشده است. لهذا بنده توقع میکنم (چون حالت ندارم بیش از این صحبت بدارم) آقای وزیر عدلیه این را قبول بفرمایند. پیشنهاد دولت هم این را نداشت، آقایان کمیسیون بودجه شاید

خواسته اند درستش کنند بعقیده من خرابش کرده اند حالاً ممکن است بغوریت امشب اشل را درست نمایند و فرداشب پیشنهاد مجلس نمایند والا بنده این را خوب نمیدانم پنجاه کرور در سال مخارج ماست تقریباً نصف آن از نظر مجلس رفته است بیرون اصف دیگر مانده است هر وزیر هم فردا این توقع را میکند که ترتیب پول بنظر او باشد و این خوب نیست . لهذا این پیشنهاد را کردم .

وزیر عدلیه - فوق العاده بنده مأسفم و واقعاً هم متأسفم که حضرت آقای مدرس بحالت کسالتی که داشتند بفرمایند توقع میکنم و بنده ناچار شوم عرض کنم که بنده نمیتوانم قبول کنم
مدرس - مختارید .

وزیر عدلیه - و این واقعاً از روی تأسف قلبی است و علت این مسئله هم این است که آن رتبه بندی و اشلی که ترتیب داده شده است در قانون استخدام قضات بموجب يك ماده به بنده اختیار داده شده است که در این خصوص پیشنهادی تهیه کنم و از کمیسیون گذرانم و ناوقت که نیامده است بمجلس و مجلس او را بهم زده است معمول خواهد بود . اگر بنده بخوام قبول کنم اشلس را بیاورم بمجلس ممکن است فردا هم مجبور شوم که يك چیز دیگرش را بیاورم در صورتیکه بنده بآن اختیاری که داده شده است نمیبخوام دست بخورد . اگر مقصود قسمت تعیین حد اقل است که آنوقت نتیجه گرفته نخواهد شد حد اقل را هر قدر آقایان میدانند معین میکنند منتهی تفاوت بین درجات را بطوریکه خودم مصلحت میدانم معین میکنم والبته سلیقه در کار مداخلت دارد ، هر کس يك قسم سلیقه دارد . آقا تصور میفرمائید که اگر اینطور نشود يك ضررهای زرگی متوجه کار ، متوجه مملکت ، میشود
مدرس - شده .

وزیر عدلیه - شده است ؟ حالا که بنده چاره اش را نمیتوانم بکنم ولی عرض کردم این يك تفاوت

استدعا میکنم دست بآن اختیاراتی که آروز دادید امروز نزنید چون بموجب آن ماده واحده یکی از جاهائی که بنده حق دارم درش دخل و تصرف کنم قانون استخدام قضات است و در آنجا ترتیب اشل را معین کرده و اگر امروز من اینرا قبول کنم و اشل را بیاورم بمجلس قسمتی از آن اختیارات را فسخ کرده ام ، بنده که فسخ نمیکم آقایان میخواهید پس بگیریید خودتان مختارید
مدرس - آن ماده دلالت ندارد .

رئیس - آقای مخبر .
مدرس - اگر اجازه بدهید تنفس بکنیم بیستم آن ماده دلالت دارد

وزیر عدلیه - ممکن است تنفس کنید

مخبر - عرض کنم چون نظر عندد و لجاجی نیست و بنده میدانم که يك مقصود اساسی آقای مدرس دارند که انصورت میکنم در ضمن ماده ششم همین لایحه نظر اساسی آقا تا معین شده است و آن این است که هر خرجی باید بالاخره با اجازه مجلس شورای ملی باشد و اما اینکه میفرمائید اشل را ما اینجا تعیین بکنیم ، اگر آقای مدرس اشل را تعیین میفرمودند و پیشنهاد میکردند که ما این قانون را باز موكول بیک قانون دیگر نکنیم و تعویق نیندازیم باز بهتر میشد موافقت کرد بین معنی که آن نظر اساسی که داشتند همین امشب تا معین بکنند ، نه اینکه بگذاریم بکماه دیگر بعلاوه پیشنهاد یعنی آقای مدرس بعقیده بنده و يك عده با آن اختیاراتی که ما بوزیر عدلیه دادیم مناقض است برای اینکه در آنجا تصریح دارد که ایشان تشکیلات را برطبق يك قانون استخدامی بدهند که آن قانون استخدام از يك کمیسیونهایی میگردد و میباید بمجلس و امروز نمیتواند قبلاً اشلس را معین کنند ، آن قانون وقتی منظم شد با اشل توام است اشل بندی قانون استخدام در جزو قانون استخدام است وقتی خود قانون استخدام تعطیل شد با طبیعه یکی از مواد او هم تعطیل شده است . بنا بر این بنده تصور

میکم پیشنهاد آقا مناقض با آن ماده باشد . حالا اگر آقایان موافقت میفرمایند تنفس بشود و در خارج يك توافقی پیدا شود و الا با این ترتیب بنده نمیتوانم قبول کنم .

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم (بین ترتیب خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قبل از گرفتن رأی راجع به پیشنهاد آقای مدرس تنفس داده شود .

رئیس - مخالفی ندارد ؟
(گفته شد خیر)

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - در اول جلسه مجلس نشد عرض کنم در موقع تجدید سال چون اعلیحضرت همایونی در مرکز تشریف نداشتند بر حسب معمول شرفیانی حاصل نشد و بطوریکه مذاکره شد بنده تلگراف تبریک از طرف مجلس حضور شان عرض کرده ، بموجب جوئی که مرقوم فرموده بودند اظهار مسرت و خوشوقتی از احساسات مجلس فرموده اند و اظهار امیدواری کرده اند که در سال جدید انشاء الله مجلس شورای ملی موفق باصلاحات مهمی برای مملکت خواهد شد (جمعی از نمایندگان - انشاء الله) و اطمینان داده اند که در کارهای مملکتی و اصلاحات هر گونه مساعدت و معاضدت که از ناحیه اعلیحضرت لازم شود ، کمال مسرت تلقی خواهند کرد پیشنهاد آقای زوار قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده سوم بجای بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید بتشخیص وزارت عدلیه بپردازد نوشته شود برای تشکیلات ولایات جزء

رئیس - آقای زوار

زوار - ماده شصت و سه را کاملاً مراعات خواهم کرد

علاوه بر اینکه اولاً بنده اول کسی بودم که در پشت تربیون از عملیات حضرت آقای داور وزیر محترم عدلیه بنام عموم ملت ایران تشکر کردم و اقدام ایشان را یکی از اقدامات حیاتی برای مملکت میدانم مخالفت نموده هم باز اصلاً راجع اصول حیاتی مملکت است راجع به ماده علاوه بر اینکه العدل اساس الملك و ان اللہ یامرکم بالعدل والاحسان یکی از شروط مسلمة دین اسلام است وقتی وارد مجلس شورای ملی میشویم چشممان میافتد به آن خط برجسته که آنجا نوشته شده است (عدل مظفر) که حقیقه با خون جوانهای ایران آن خط نوشته شده است و بن بنده را وادار میکند که بنام حفظ حقوق ولایات از حضرت آقای داور وزیر عدلیه تقاضا کنم که اگر در تشکیلات جدید ایالات و ولایات را در نظر دارند بالاخره ترشیز هم تأمین میشود یا خیر؟ اگر ایالات و ولایات هم تأمین میشود بنده مسترد میکنم اگر تأمین نمیشود بنام مخالفت عرض میکنم و استدعا میکنم که در این ماده سه يك چیزی گنجانده شود که ما بتوانیم بموکلیین خودمان بگوئیم که مقصود هیئت دولت تنها طهران نیست و بفکر شما هم هستند و بالاخره هیچوقت ما حاضر نیستیم که طهران را از ولایات مجزا کنیم و در عین حال بنده که یکنفر وکیل ولایات هستیم در مقابل طهران آستین عبا را کشیده تعظیم میکنم و استدعا می کنم که در فکر ولایات خصوصاً بفکر ترشیز هم باشند.

وزیر عدلیه - اگر مقصود آقایان این است که ترشیز هم از حیث محکمه تأمین شود بنده بایشان اطمینان میدهم که کاملاً راحت باشند و ترشیز هم تأمین خواهد شد. بنا بر این استدعا می کنم پیشنهادشان را پس بگیرند.

زوار - اگر ترشیز تأمین میشود مسترد میکنم (خنده نمایندگان)

رئیس - پیشنهاد آقای طاهری

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ماده سوم اضافه شود تبصره - وزارت عدلیه مکلف است اعتباراتی را که در بودجه ۱۳۰۶ موجود در کیسبون برای تشکیلات قضائی ایالات و ولایات یدش بینی شده است به صرفه جوئیهای حاصله منحصرأ صرف تشکیلات ایالات و ولایات نماید و نیز هر مبلغی بر اعتبار وزارت عدلیه اضافه می شود به نسبت اعتبارات مرکز و ولایات تقسیم نماید.

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - بنده قبلاً يك عریضی کرده که تقریباً توضیح این پیشنهاد بود حالیه هم باز يك مقداری عرض میکنم اولاً این را لازم است عرض کنم که بنده به وزیر فعلی عدلیه گذشته از اینکه ارادت داشته و دارم کاملاً هم معتقدم و موافق هستم. در جوابی که نسبت بعریض بنده دادند يك قسمت تعریض بود که خوبست آقایان بهتر موافقت فرمایند که این لایحه زودتر بگذرد و خواستم اینرا عرض کنم که از طرف مجلس کمال موافقت نسبت بایشان شده و میشود. قوه قضائیه که یکی از پایه ها و اساس مشروطیت هست که ایشان برای اصلاحات آن حاضر شده اند مجلس کمال موافقت را دارد و اختیاراتی که برای تشکیلات و استخدام قضات خواستند تقدیم شد و حالیه هم که اختیار بودجه میخواهند با کمال روی بازی این اختیارات تقدیم میشود دیگر خیال نمیکم بهتر از این موافقت بشود و اما اینکه يك لایحه باین مهمی بدون هیچ مذاکره یا اندک اصلاحی بگذرد و اگر يك مختصر اصلاحاتی پیشنهاد بشود این را نمیشود جزو مخالفت حساب کرد بنده که این پیشنهاد را کردم برخلاف آنکه مخبر محترم اشاره کردند که نباید سنك ولایات را بسینه بزنند بنده خودم را موظف میدانم که سنك ولایات را بسینه بزنم. آقای مخبر هم که خودشان مثل بنده در موقع انتخابات زحانی کشیده اند و مواعیدی بموکلیین خودشان داده اند نباید این اعتراض

را بکنند که یکنفر وکیل ولایت سنك ولایت را بسینه بزنند و اما اینکه فرمودند تشکیلات ولایات را با مرکز نمیشود توأم کرد ما همچو تقاضائی نکردیم که تشکیلات ولایات با مرکز توأم بشود. ما که وقتی برای تشکیلات مرکز معین نکردیم همین قدر در نتیجه يك تجربیاتی که برای ما پیش آمد کرده است که هر وقت يك تخمیلان هست اول بولایتست و هر وقت هم يك کسری پیدا میشود آنهم متوجه ولایات میشود ما خواستیم در ضمن این اختیاری که بوزارت عدلیه داده میشود در ضمن بودجه بطور کلی اعتبار ولایات تضمین شود که صرف خودش بشود.

عمادی - ماده ۶۳ ضامنه

دکتر طاهری - ماده ۶۳ راجع بشور دوم است گر مراجعه فرمائید معلوم خواهد شد لایحه که يك شور دارد چطور میشود که در پیشنهادش توضیح ندهند؟ يك بودجه که دولت تقدیم مجلس کرده است برای وزارت عدلیه که شصت و هشتاد هزار تومان است امیدواریم که يك اعتبارات دیگری هم که یکیش صد هزار تومان است که دولت موافقت کرده و در این لایحه هم هست اضافه و تصویب شود و بعد هم اگر محلی پیدا شد پیشنهاد کنیم و فشار بیاوریم بدولت که اضافه کند ولی در عین حال بنده که یکی از نمایندگان ولایات هستم لازم میدانم که ما يك خواب آشفته به بینیم برای خودمان بلکه میخواهیم اینرا در همین لایحه تضمین کنیم که هر اعتباری که برای ولایات منظور میشود یا صرفه جوئی هائی که میشود ضمیمه همان اعتبار ولایات بشود و صرف تشکیلات خودش بشود. ما عجله نداریم برای تشکیلات ولایات بلکه منظور همین است که عرض کردم نه اینکه در نتیجه يك احتیاجات فعلی این بودجه هاباید و در مرکز خرج شود و بعد هم که نمایندگان ولایات دست بدامان وزیر محترم میشوند متعذر شوند باینکه حالا بودجه نداریم این است که بنده پیشنهاد کردم اعتباراتی که در بودجه

برای ایالات و ولایات موجود است و در کیسبون هست و همچنین صرفه جوئیهای که در نتیجه تقلیل حقوق و مشاغل حاصل میشود برای تشکیلات خود ایالات و ولایات مصرف شود و هر اضافه اعتباری هم که بعدها موفق شدیم بر بودجه وزارت عدلیه اضافه کنیم آنهم به نسبت فعلی تقسیم شود مثلاً حالا شصت و هشتاد هزار تومان بودجه عدلیه است سیصد و کسری صرف مرکز است سیصد و کسری هم مصرف ولایات چیزی هم که اضافه شد تقریباً به همین نسبت تقسیم شود و تصور میکنم این يك پیشنهاد عادلانه است و در مقابل مساعدتهائی که نسبت به لوایح دولت و تقاضاهای ایشان شده است تقدیم میکنم این را قبول فرمایند.

وزیر عدلیه - یکمرتبه دیگر پیشنهاد را بخوانند

(پیشنهاد آقای طاهری مجدداً بشرح سابق خوانده شد)
وزیر عدلیه - بنده گمان میکنم این همان پیشنهادی است که مذاکره است که نماینده محترم قبلاً هم کردند در هر صورت همان موضوع است بنده هم اگر بخواهم جواب بدهم باید همان جواب را بدهم میفرمایند - ایالات و ولایات - فرض فرمائید (بزد) اگر ما بخواهیم مطابق این پیشنهاد رفتار کنیم بالاخره تشکیلات عدلیه بزد باید عیناً همان تشکیلات سابق باشد زیرا بر فرض اینکه بودجه بزد همانطور حالا بماند و برای اصفهان یا شیراز یا طهران خرج نکنند با تشکیلاتی که بنده در نظر دارم با آن بودجه اصلاً نمیشود در بزد محکمه درست کرد. این چه نتیجه دارد؟ این است که بنده اطمینان میدهم بعلاوه اختیار دست مجلس شورای ملی است وقتی که شما دبید تشکیلات در ایالات و ولایات داده نشد و بی عدلیه ماندند شما هم بودجه دولت لوایح دولت را در يك جای دیگر جلویش را بگیری تا وقتی که آن کاری را که میخواهید انجام دهید. البته اختیار دست شما است برای اینکه اگر آخر مجلس بود و شش ماه فترت متعاقب آن تصور میشد شما میگفتید که

در این ششماه فترت چه کنیم ولی حالا که مجلس شورای ملی دائر است و مدتی هم وقت دارد و میتوانی با کمال خوبی نظارت کنید. اگر هم دیدید که تشکیلات خیلی بتأخیر افتاد و راه چاره برای آن تشکیلات پیدا نکردید میتوانید از راههای دیگری نظر خود را نامین کنید ولیکن اگر بخواهید حالا يك چنین پیشنهادی بکنید عرض میکنم اگر مقصود این است که از بودجه ولایتی بشود خرج ولایت دیگر کرد که بنده دلیلی از برایش نمی بینم. چرا بودجه مازندران را باید خرج عراق کرد؟ یا عراق را خرج مازندران یا یکی از این دو جا را خرج نزد؟ چرا؟ و اگر میخواهید به همان بودجه که سابق بوده است تشکیلات داده شود؟ با حقوقی که از برای قضاة در نظر داریم و با ترتیبات و مخارجی که در نظر است البته ممکن نیست پس کمک بفرمائید لطف کنید. عجله این پیشنهاد را مسکوت بگذارید تا اینکه این لایحه بگذرد و ما تشکیلات را بدهیم آنوقت البته زود تر مقصود خواهیم رسید.

رئیس -- آقای مخبر.

مخبر -- بنده تصور نمیکم این پیشنهاد عملی باشد

رئیس -- رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد

آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای حقنویس

(شرح ذیل خوانده شد)

این جانب پیشنهاد میکنم که کله (تقلیل حقوق یا) از ماده سوم حذف شود

رئیس -- آقای حقنویس

آقا میرزا علی حقنویس -- عرض میکنم چون نسبت بمأمورین کشوری که آقای وزیر عدلیه در اصل حقوق آنها خیال هیچ تصرف ندارند و نسبت بمأمورین قضائی هم که خیال تربیت دارند. بنا بر این چیزی که محل

صرفه جوئی واقع میشود بنده خیال میکنم فقط همان موضوع حذف بعضی مشاغل است زیرا برای تقلیل حقوق بنده دیگر موردی تصور نمیکم این است که بنده پیشنهاد کرده (تقلیل حقوق یا) از این ماده حذف شود و این طور شود مبالغی که در نتیجه حذف بعضی مشاغل بودجه صرفه جوئی میشود

مخبر -- این پیشنهاد صحیح است. بنده قبول میکنم

رئیس -- پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بطریق ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده سوم بعد از کلمه (مشاغل جدیده) اضافه شود (اعم از مرکز و ولایات)

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده خیلی میل داشتم که در این ماده سه بیش از این صحبت بشود. متأسفانه رفقای سابق بنده در فرا کمیون طوری مخالفت کردند که ما بهشان نرسیدیم و حالا هم مساماً اگر بنده بخواهم از حدود ماده ۶۳ نظامنامه تجاوز کنم تمام حملات بمن اقلیت داده می شود و البته تجاوز نمی کنم ولی آنچه را که بنده اطلاع دارم آقای وزیر عدلیه قدم اولشان این است که اضافاتی را که تصور میشود برای مرکز قرار بدهند و البته عملی هم همین است که قدم بقدم یعنی اول باید مرکز درست شود بعد از مرکز ورود بولایات و حقیقه فکر عملی هم همین است نه اینکه بکمرتبه دست بزنیم بیک جائی که نتوانیم درست کنیم و چون این نظراتان است و بنده هم هنوز ندیده ام که يك بودجه را بدهند بدست آقای وزیر عدلیه (که در خیال اصلاحات اساسی هستند) که نسبت بمرکز و ولایات علی السویه باشد باید این ملاحظه را داشته باشند چون ایشان گرفتار هستند و يك پول محدودی است و از این پول محدود ناچارند تشکیلات مرکز را بدهند پس فزادهم می گویند پول نیست و البته وقتی که اینطور شد بنده فریاد

میزنم وکیل آذربایجان فریاد میزند آنوقت آقای وزیر می گویند آقایان من برای اصلاح آمده ام و میخواهم اصلاح کنم بروید پول برای من حاضر کنید تا اصلاح کنم بنده الساعه میخواهم بوزیر عدلیه عرض کنم که همان اندازه که شما میخواهید اصلاح کنید ولایات و مرکز در يك عرض باید باشند نه اینکه تقدم و تاخوری در کار باشد باین معنی این قانونی که بدست شد داده میشود بروید و جلوی چشمتان بگذارید و این پول را علی السویه به همان ترتیبی که در نظر است تقسیم نمائید نه اینکه بکدفعه بگویند اگر دیوان عالی تمیز خوب یا محکمه ابتدائی خوب میخواهید تمام این پولها در طهران فرو رفت و تمام شد اما اگر از اول مرکز و ولایات را تحت نظر بگیرد آنوقت میاید و میگویند شما بمن اختیاراتی دادید و من ایالات و ولایات را هم در نظر گرفتم و آنقدر کم دارم آنوقت ما میتوانیم مطابق يك ترتیبی درست کنیم اما حالا وقتی مرکز راحت شد ولایات گرفتارند و برای خود آقای وزیر عدلیه که نظارش اصلاحات است مضر واقع خواهد شد بنابراین بنده این پیشنهاد را کرده و این کله را اضافه کردم

مخبر -- توضیحات نماینده محترم طوری بود که تقریباً مخالف با پیشنهادشان است اگر مقصود این است که مطابق همان توضیحی که بنده دادم دست وزیر فعلی عدلیه را باز بگذاریم که تشکیلات تمام مملکت را مطابق احتیاجات مملکت بدهد یعنی تشکیلات هر جائی را مطابق آن احتیاجاتی که همه ما حس میکنیم بدهد و در سرحدات يك عدلیه های خوب تأسیس شود، در ایالات مهم مراکز ولایات استیفاء دائر شود، در مرکز محاکمی تأسیس شود که ما بتوانیم خارجی و داخلی را در مقابل آن دعوت کنیم بالاخره اگر نظر آقایان همین است که تشکیلات را مطابق احتیاجات مملکت بدهند در آخر سال هر قدر کم می آورند محالش را پیدا میکنند و بموجب آن تبصره که پیشنهاد شده است بقیه بودجه اش را پیشنهاد میکنند

اگر نظر این است که البته این نظر در ماده هم نامین شده و تصور میکنم محتاج به پیشنهاد آقا نباشد اما اینکه میفرمایند از هر جا هر قدر صرفه جوئی میشود صرف همانجا بشود این همان پیشنهاد آقای طاهری است که قابل توجه نشد و غیر عملی هم هست.

وزیر عدلیه -- بکمرتبه دیگر قرائت شود

(پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب مجدداً شرح سابق خوانده شد)

وزیر عدلیه -- باین ترتیب شکالی ندارد ولی توضیح ایشان تولید اشکال کرد.

مخبر -- اگر نظرشان همین است که عرض کرده بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم.

رئیس -- پیشنهاد آقای زعیم در تعقیب پیشنهاد آقای مدرس داده شده است

(بمضمون ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را بماده سه پیشنهاد می نماید:

تبصره -- حداقل حقوق قضات و صاحب منصبین در که پنجاه تومان و حداکثر حقوق رتبه مادون رئیس و مدعی العموم دیوان عالی تمیز چهار صد تومان خواهد بود زعیم -- از بیاناتی که آقای وزیر عدلیه در جواب توضیحات آقای مدرس ایراد فرمودند بنده همچو استنباط کردم که يك تصورات عاری از حقیقتی برایشان مسئولی شده است و تصور فرمودند که غرض از این پیشنهاد شاید اشکال تراشی باشد این بود که بنده درخواست تنفس کردم و خیلی خوشوقتم که در موقع تنفس در نتیجه يك مذاکراتی مکشوف و محقق شد که نظری جز ترمیم مبنای مشروطیت و حفظ مسؤلیت نمایندگان و همچنین تکمیل مساعدت به خودشان نبوده است و این پیشنهاد بنده هم بتوافق نظر خودشان تهیه شده است و تصدیق هم فرمودند چون این لایحه در حکم لایحه بودجه است و مجلس شورای ملی میبایستی حداقل وحد اکثر را معلوم کند تا در آئینه اشکالاتی پیش نیاید این بود که این پیشنهاد را

عرض کردم.

وزیر عدلیه - شاید کلماتی را که بنده عرض کردم تولید این اشتباه را کرده است بنده نمیخواستم بگویم و هیچوقت هم اینطور نیست زیرا آقای مدرس همیشه نظرشان خیر خواهانه است و چون در خارج هم این مذاکره شد و موافقت حاصل شده امیدوارم آقایان هم موافقت فرمایند چون آخر شب هم هست به این پیشنهادات خانم بدهیم و این پیشنهاد را هم بنده قبول میکنم

مخبر - یکمرتبه دیگر قرائت شود (پیشنهاد آقای زعیم تیباً قرائت شد)

رئیس - آقای باسائی

باسائی - بنده بپیشنهاد آقای زعیم موافقم ولی يك چیزی بآن باید اضافه شود که کلمه مستنطقین است بری اینکه در قانونی که اخیراً گذشته است ما مستنطقین را جزو قضات حساب نکردیم اینجا نوشته شده است صاحب منصبان پارک و قضات بنده عقیده ام این است نوشته شود صاحبمنصبان پارک و قضات و مستنطقین و گان نمیکم مانعی هم داشته باشد

وزیر عدلیه - اشکالی ندارد

رئیس - (خطاب با آقای زعیم) اضافه شود

زعیم - اضافه شود بنده هم قبول میکنم

مخبر - بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم

رئیس - اضافه میشود دیگر پیشنهاد آقای باسائی است که بشکل تبصره خواهد شد بدو بخود ماده رأی میگیریم.

(ماده سوم بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغی را که در نتیجه حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدیده ام از مرکز و ولایات بتشخیص وزارت عدلیه بپردازد.

رئیس - اینطور صحیح است

وزیر عدلیه - بلی

رئیس - رأی گرفته میشود ماده سوم بطوریکه قرائت شد آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای زعیم که آقای مخبر هم قبول کردند. (تبصره اول میشود) با اضافه لفظ مستنطقین. آقایان موافقت قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. تبصره دوم که آقای باسائی پیشنهاد نموده اند.

(بشرح سابق قرائت شد)

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده عقیده ام این است که با وزیر عدلیه راه بروید اما قانون را زیر پا ننگذارید در ماده شصت و پنج مینویسد در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم از دیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد الی آخر... ما نباید حالا يك کاری بکنیم که هر چیزی را زیر پا بگذاریم بنده این ماده را خواندم حالا شما بختارید پس پیشنهاد کنید که این ماده نظامنامه منسوخ شود بعد از اینکه منسوخ شد آنوقت پیشنهاد خرج کنید. ما نباید در هر کاری انقدر افراطی واقع شویم. بنده از اکثریت خواهش میکنم که قانون را زیر پا ننگذارند. ما این تشکیلات را حالا میدهیم. پس فردا آقای وزیر عدلیه با هیئت وزراء پیشنهاد خرج میکنند البته ما هم مطابق معمول آن عمل میکنیم. چرا ماده نظامنامه را از بین ببریم؟

مخبر - عرض کنم چون این مسئله جزو لایحه

دولت نبوده است برای اینکه فرمایشات نماینده محترم سابقه نشود و يك حقوقی را کم نخواهیم در نتیجه يك مسائلی از مجلس سلب کنیم و بدهیم بدست دولت این را بنده موافق نیستم و هیچ ربطی باین ماده که قرائت کردند ندارد نه مقرری است و نه مستمری است و نه وظیفه است و نه اضافه حقوق بنده نمی فهمم!! هر قانونی که مجلس شورای ملی تصویب کند مستلزم خرج است. پس ما هیچ قانونی نباید تصویب کنیم! شما میخواهید يك حقی را از مجلس شورای ملی سلب کنید. بعلاوه شما از طرف سنگ ولایات را بسینه میزنید و ما که اینجا میخواهیم حقوق ولایات را نامین نکنیم میفرمائید این پیشنهاد برخلاف نظامنامه است در صورتیکه هیچ ربطی به نظامنامه ندارد و بنده نمیتوانم از طرف کمیسیون قبول کنم.

رئیس - این پیشنهاد مستلزم هیچ خرجی نیست و اگر بخواهند خرجی بکنند بمجلس پیشنهاد میکنند و بمجرد اینکه باین ماده رأی دادید این خرج را نخواهند کرد.

رأی میگیریم باین تبصره آقایان موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - وزارت مالیه مجاز است از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ تا میزان یکصد هزار تومان برای ساختمان عمارتی جهت وزارت عدلیه و تهیه اثاثیه آن پرداخت نماید

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده خیلی متأسفم از این ترتیبات و پیش آمدها. این وضع مملکت و این وضع پریشانی و گرفتاری مردم. آنوقت هر ساعت پیشنهاد يك خرجی

که بمجلس میشود هیچ يك پیشنهادات خرج دیگری هم از طرف آقایان میشود آخر این پولها از کجا می آید؟ شما هیچ فکر نمیکنید که از کجا این پولها تهیه میشود بنده عرض میکنم عدلیه بپول اصلاح نمیشود. اگر صد کرور هم خرج کنید يك شاهي نمی دارد قانون و مجازات لازم است. اگر مجازات در کار باشد اصلاح میشود و الا این خرجها و این پولها از کسبه ملت میرود و اصلاح هم نخواهد شد ما بکفدري ملاحظه مملکت را باید بکنیم ملاحظه مردم را باید بکنیم چیز داشته باشند که بعدیه مراجعه کنند وقتی نی چیز بودند عدلیه میخواهند چه کنند؟! خوبست بکفدري از این ترتیبات جلوگیری شود. هر وزیری که می آید يك پیشنهاد خرجی میکند هر وکیلی هم اضافه میکند. خوبست اگر ما دلمان بحال مملکت نسوزد لا اقل بحال خودمان بسوزد وزیر عدلیه - بنده توضیح زیادی در این خصوص نمیخواهم بدهم. آقای فیروز آبادی همیشه پدر مسئله خرج این نظریه را تعقیب میکنند و این هم يك طرز است که نمیشود تردید کرد و واقعاً هم ممکن است این طرز خوب باشد ولی بدبختانه زندگانی امروز دنیا طوریت که آن اندازه زندگانی ساده که ایشان دارند نمی پسندند بنا بر این بنده پیش از این چیزی عرض نمیکنم و واگذار میکنم بنظر آقایان نمایندگان که هر طور مقتضی میدانند عمل فرمایند

رئیس - آقای باسائی

باسائی - موافقم

رئیس - آقای بیات

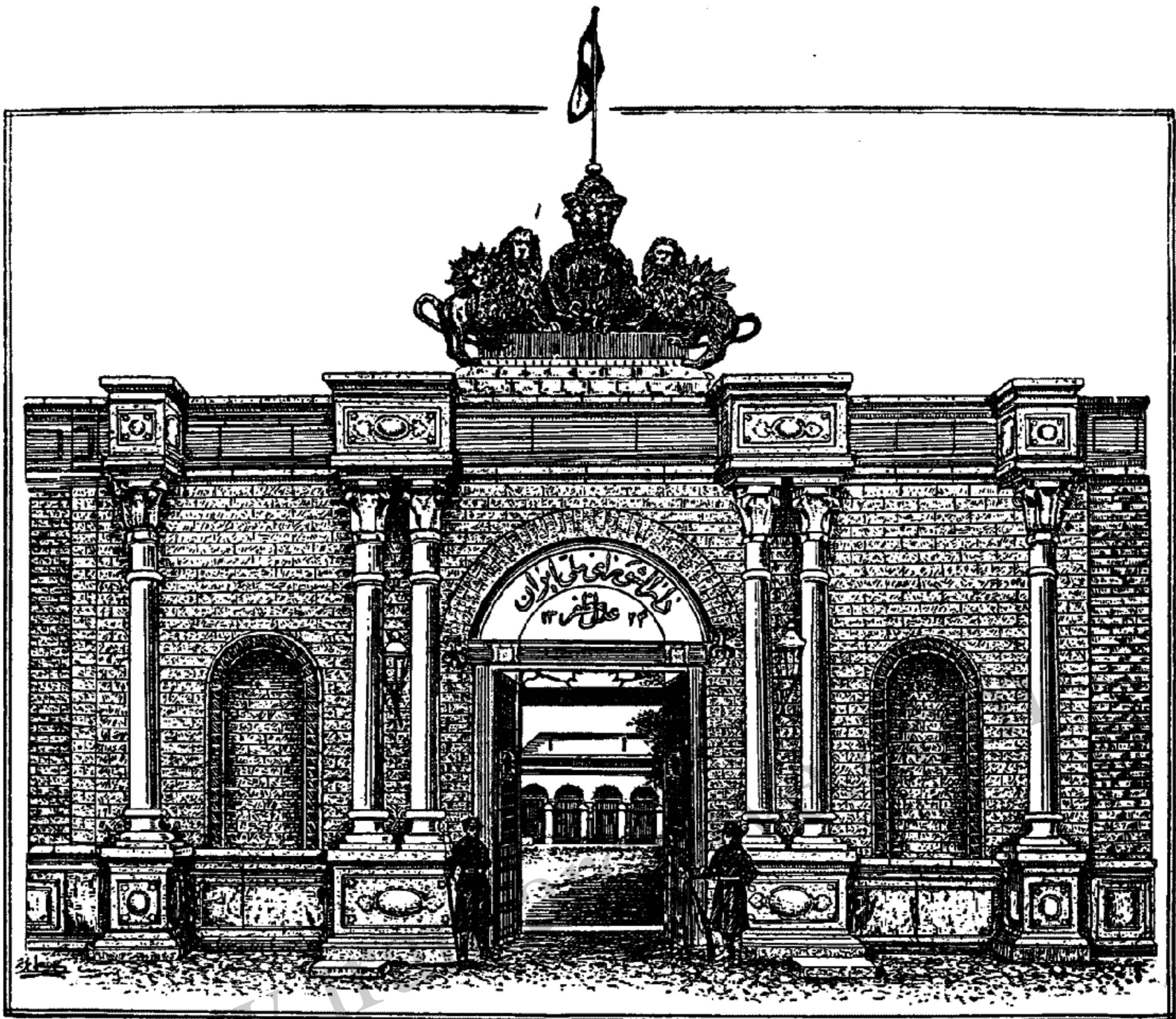
بیات - عرضی ندارم

رئیس - آقای زوار

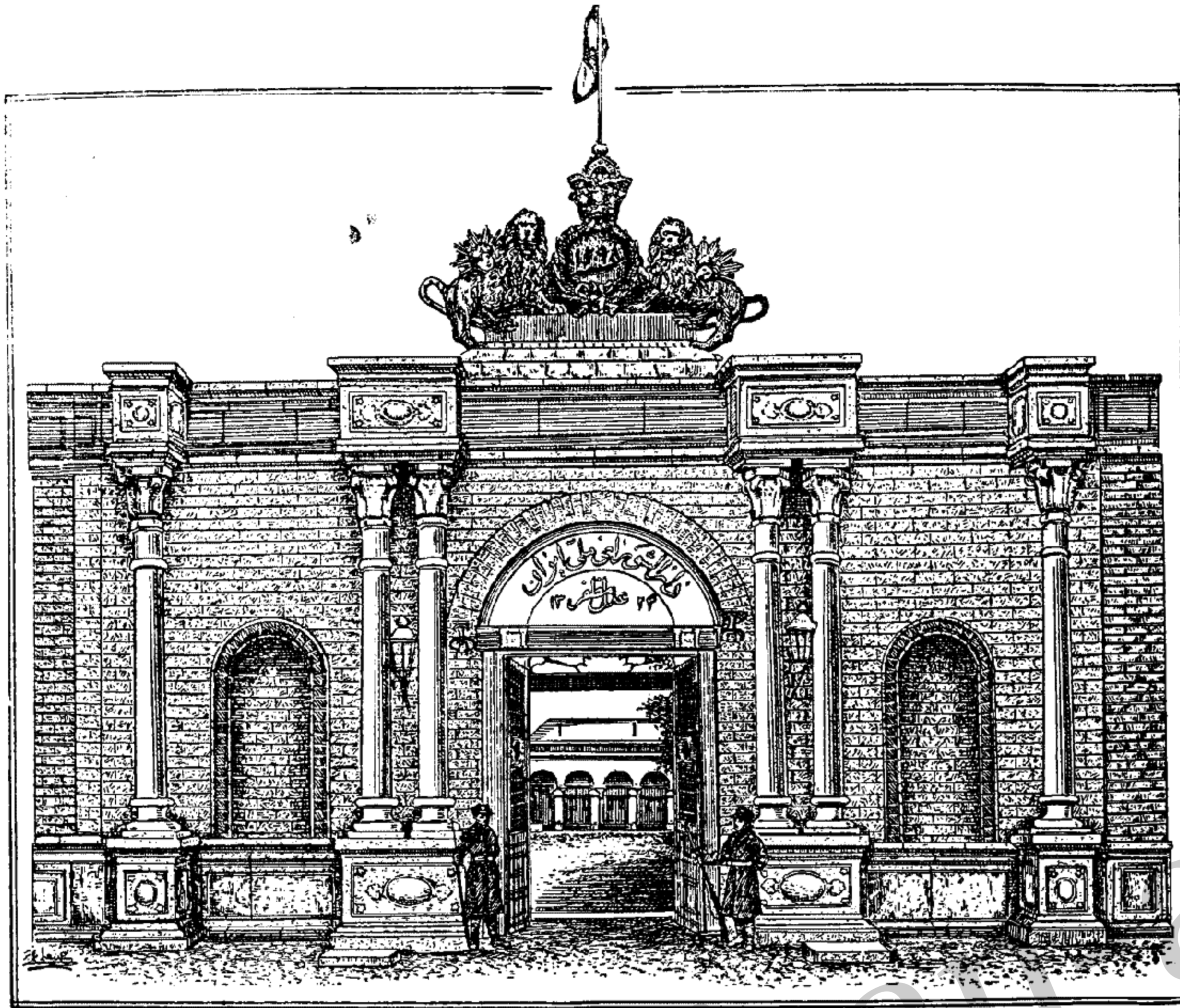
زوار - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

جلسه ۸۱	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره چهل و هفتم
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه ۱۵ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲ شوال المکرم ۱۳۴۵	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قيمة اشتراك داخله ايران ساليانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قيمة تک شماره یک قران

نمبره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	انتخاب آقای میرزا حسین خان پیرنیا بریاست مجلس شورای ملی	۹۳۶	۹۴۷

مذاکرات مجلس

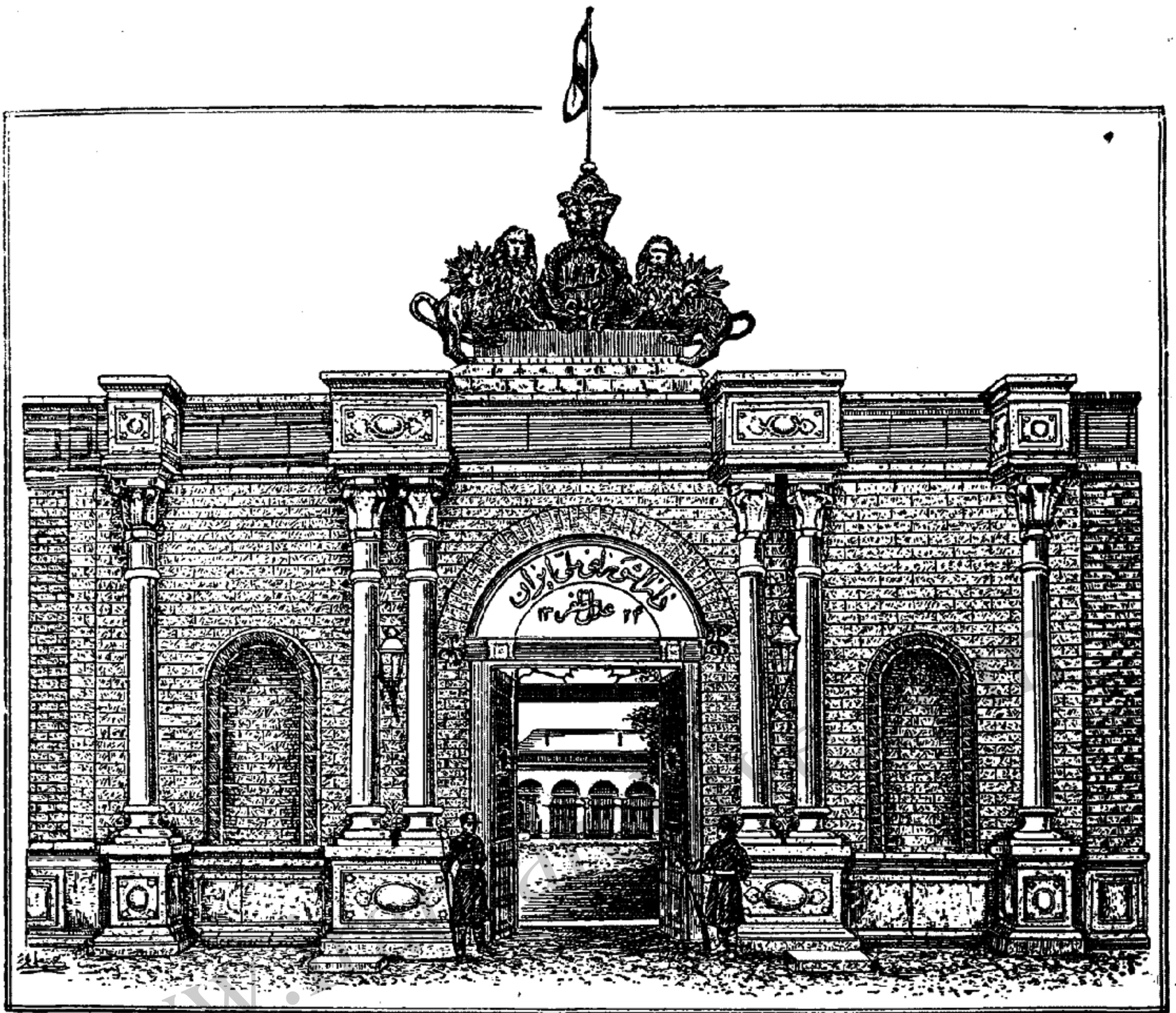
دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه ۱۵ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲ شوال المکرم ۱۳۴۵

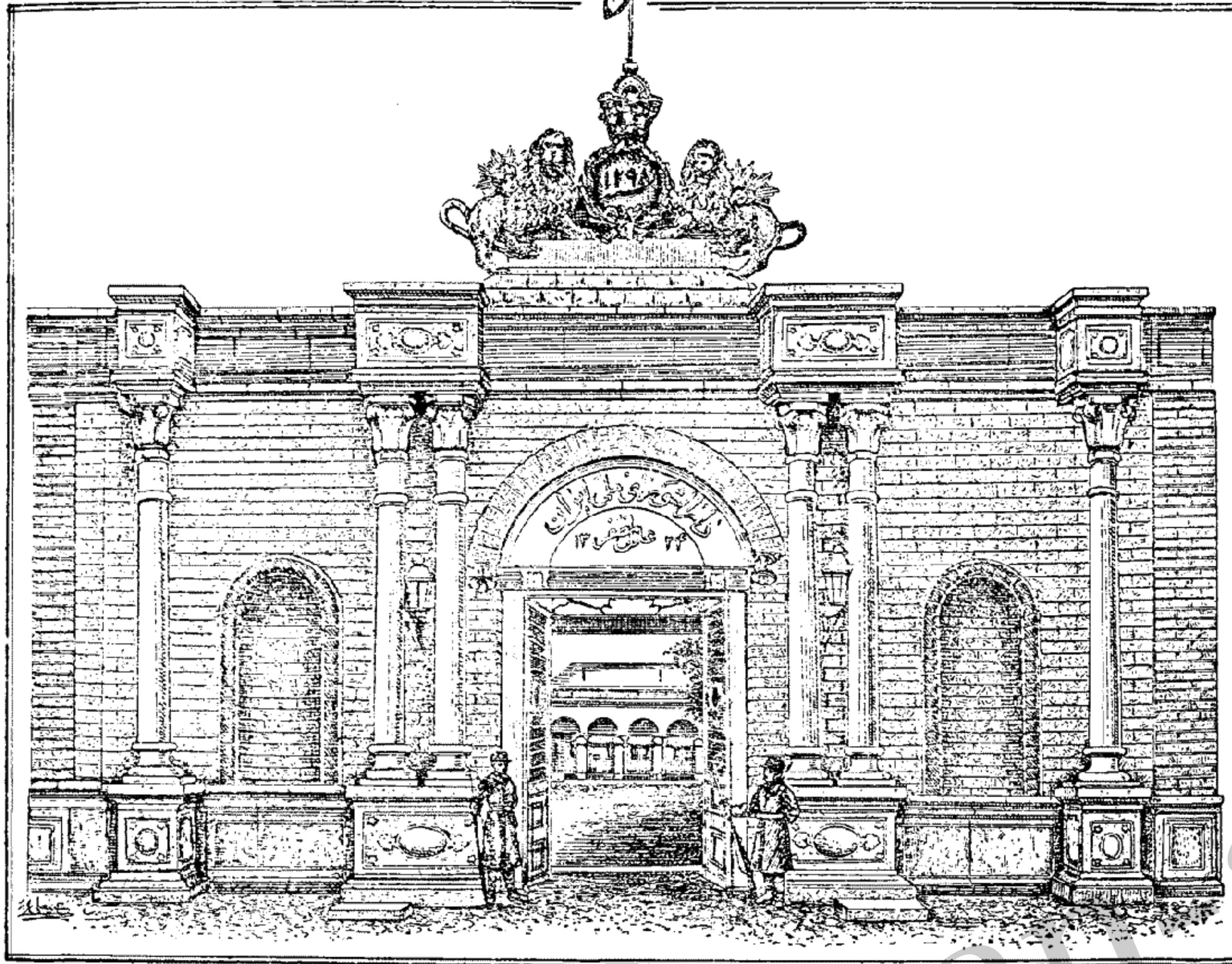
جلسه ۸۱

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای
 طباطبائی دیبا نایب رئیس تشکیل گردید)
 (صورت مجلس لیلاً یک شنبه سیزدهم
 فروردین را آقای امیر تیمور قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل:
 آقایان: روحی - موقر - حائری زاده - سیدابراهیم
 ضیاء - حشمتی - محمد آخوند - عطشاء الله خان پالیزی
 آقارضا مهدوی - محمد تقیخان اسعد - آقازاده سبزواری

<p>جلسه ۸۲</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره چهل و هشتم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۱۷ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۴ شوال المکرم ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوایزه تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۱۷ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۴ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۱۲

(مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل گردید)
عراقی - موقر - ضیاء - حشمتی - محمد
آقایان : آخوند - بالیزی - میرزا ابراهیم خان قوام - محمدتقیخان
اسعد - محمد هاشم میرزا افسر - مخبر فرهمند - بهار -
مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز سه شنبه یازدهم فروردین را
آقای امیر تیمور قرائت نمودند)

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	اخذ رأی برای انتخاب يك نفر نایب رئیس و عدم اتخاذ نتیجه	۹۳۹	۹۴۰